

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnishtvu prejemam:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Izaja vsak dan svezor izvešeni nedelje in praznike.

Inserti veljajo: peterskopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Vojska s klerikalci.

Klerikalci se pritožujejo! Na obtožbe, ki se izrekajo proti njim, na konkretne obdolžitve, ki prihajajo, v javnost, nič ne odgovarjajo, ker ničesar odgovoriti ne morejo, pač pa delajo mile obraze in tožijo, da se jim godi krivica. Tako postopajo duhovniki vedno. To je stara metoda, ki jo poznamo s prižnice in iz spovednice. Duhovnik ni nikoli kriv, naj ima še take stvari na vesti in ničvreden je samo tisti, ki se mu upre in se ustavlja njegovemu početju. Živo se spominjamo uprav klasičnega slučaja, ki se je zgodil pred leti. Neki duhovnik je pokvaril otroka. Oče se je zaradi tega razljutil in je napravil velik škandal. Tedaj je pa tisti grdi duhovnik nastopil kot preganjana nedolžnost. Jokal je po celi fari in tožil, kaka krivica se mu godi in premočil je farane tako, da so začeli očeta po duhovniku zlorabljenega otroka preganjati in sovražiti tako, da je moral mož naposled pobegniti v Ameriko.

V vlogi tega grdega duhovnika nastopa zdaj klerikalna stranka. Ravno tako, kakor je delal ta izprideni duhovnik, delajo zdaj klerikalci.

Z najljutejšo nasilnostjo so si klerikalci pridobili moč v državi, a čim je prišlo gospodstvo v njih roke, ustanovili so v državi tako brutalno strahovladno, da svet kaj takega še ni videl.

Danes se klerikalci pritožujejo, da vlada proti njim črno sovraštvo, a tega seveda ne priznajo, da so to črno sovraštvo sami vzbudili, da so njihova dejanja rodila ta čustva. Ko bi ne bilo vzrokov klerikalce sovražiti, bi jih nihče ne sovražil. Kakor nastajajo revolucije vedno samo tam, kjer so razmere take, da jih ljudje že več ne morejo prenašati, tako nastane sovraštvo proti klerikalni stranki le tam, kjer dotična stranka tako vlada, da nastane nezadovoljnost in naposled bost.

Resnica je: klerikalci so danes sovraženi na Kranjskem, tako sovraženi, da vsled tega pojemajo in se ublažujejo vsa druga nasprotja. Tega pa so klerikalci sami krivi, to sovraštva so sami izzvali, ker v svoji strankarski zagrizenosti ne poznajo nobene meje, ker so brutalni, nasilni, lakomni in tako brezobzirno kruti, da mora tudi najpopustljivejšemu človeku kri vzkipeti.

Staro spoznanje je: če se hoče kaka stranka vzdržati na krmilu, mora vladati tako, da ji tudi njeni nasprotniki ne morejo nič ugovarjati, da morajo tudi nasprotniki priznati, da vlada pravično, pošteno in objektivno. Stranka, ki je na krmilu, mora vedno gledati na to, da svojim nasprotnikom ne da v roke nobenega orožja, s katerim bi ji mogli do živga.

Klerikalci pa, pijani svoje moči, so postopali ravno nasprotno. Od prvega trenutka, ko so prevzeli gospodstvo v državi, divjajo proti napredni stranki in njenim pristajšem z najskrajnejšo brezobzirnostjo, ki je dospela do viška s proklamiranjem političnega bojkota. Ni je na svetu stranke, ki bi se bila že predrznila kaj takega storiti. Politični bojkot: to pomeni, da v državi upravi ni nobene pravice za naprednjaka, da zanj ni nobene postave in da je v naprej odločeno, da se mu zgodi vsaka krivica samo za to, ker je drugačnega političnega mišljenja kakor tisti, ki imajo slučajno moč v rokah.

Klerikalci izvršujejo politični bojkot že ves čas, kar so gospodarji v državi. Izvršujejo ga s tisto hladno hudobijo, ki je — kar je jako značilno! — znana samo duhovskim strankam. Naprednjak je brezpraven, odkar imajo klerikalci večino v državi. Ali da so klerikalci zmogli toliko nesramnost, da so politični bojkot javno proglasili za svoj princip, da so se upali to največjo nemoralnost razglasiti kot vodilno načelo drželne uprave, to priča, da klerikalci niso samo zagrizena in krivična stranka, nego občenevarna banda! In prava sramota je in v zgodovini je to zabeleženo kot dokaz propalosti avstrijskih javnih razmer, da vlada tako početje ravnodušno dopušča, namesto da bi tako drželno zastopstvo razgnala z železno metlo.

In pa ta korupcija, ki se je ugnezdila v drželni upravi, odkar je v klerikalnih rokah. Med dunajskimi krščanskimi socijanci so se dobili pošteni ljudje, ki so začeli proti nečevni korupciji te stranke boj. V kranjski klerikalni stranki ga ni. Edini, ki se mu je početje klerikalne stranke gabilo, je bil Mandelj, a ta ni hotel začeti boja, ampak je samo mandat z vidnim zaničevanjem od sebe vrget. Drugi so vsi edini in složni tudi v tej korupciji. Koristarstvo cvete in se goji sistematično. Dežela

je v največjih denarnih stiskah, a za klerikalne strankarske in privatne naprave je vedno dovolj denarja na razpolago.

Klerikalcem vse, naprednjakom ničesar, to je deviza. Klerikalci zadolžujejo deželo, da je groza in nalgajo mestnemu prebivalstvu najhujša bremena, a deželnega proračuna se ne upajo rešiti, ker nečejo, da bi javnost spoznala pravo stanje deželnih financ in ker se boje, da bi za uredbo deželnih financ neizogibno zvišanje deželnih doklad imelo slabe posledice za klerikalno stranko.

Tako delajo klerikalci in da so s tem izzvali odpor, da so s svojim preganjanjem naprednih občin, naprednih učiteljev in naprednih obrtnikov — Kobalova klet! — s svojimi šikanami in s svojim protekcionizmom vzbudili proti sebi tudi sovražstvo, je pač naravno.

Obtožb kar dežuje, a klerikalci niso v stanu jih zavračati, ker so utemeljene in resnične. Odgovoriti ne morejo ničesar, zato pa nastopajo zdaj v vlogi zgoraj omenjenega grdega duhovnika in milo tožijo, kakor že znajo črni.

A vojska je in se bo dobojevala pri prihodnjih deželnozbornih volitvah. Smešno bi bilo reči, da upamo na uničenje klerikalne stranke, kakršno se je zgodilo na Dunaju. Dokler bo smel duhovnik nesramno zlorabljati spovednico in prižnico, ne bo konec klerikalizma. Upati pa smemo, da bo moč klerikalcem iztrgati nekaj mandatov tako, da ne bo imela nobena stranka sama zase večine, ampak se bo morala v vsaki stvari sporazumeti z nasprotno stranko. To je pa cilj, ki je vreden dela in truda, cilj, ki bo na dobro spremenil vse razmere v državi in naši nesrečni kronini dal vestno, nepristransko deželno upravo. Torej boj klerikalni korupciji in strahovladni na celi črti!

Slovanski časnikarski kongres v Beogradu.

Beograd, 10. julija.

Kongres slovanskih časnikarjev je bil danes v izvanredno okrašenih skupščinskih dvorani otvoren. Navzočih je 300 časnikarjev vseh slovanskih narodov, tudi zastopnik lužickih Srbov, svečenik Delenk. Otvoritve

kongresa so se udeležili minister notranjih del, naučni minister in pravosodni minister, metropolit Dimitrije, poslanika Rusije in Bolgarske, zastopnik akademije nauk, Zujović, vseučiliški rektor in rektor bogoslovja, župan Davidović, mnogo književnikov, odposlanec raznih društev in veliko število uglednih meščanov in dam. Predsednik zveze slovanskih časnikarskih društev Holeček je otvoril kongres z govorom, v katerem je pojasnil pomen kongresa in razmotril vprašanje o slovanski vzajemnosti z ozirom na slovansko časopisje, poudarjal potrebo osredotočenja slovanskega kapitala in navajal, kako se je slovansko časopisje v zadnjih krizah in aferah izkazalo zmerno svoje naloge.

Holečkov govor je bil burno pozdravljen. Predsednik ruske časnikarske zveze, Prokofijev, je izjavil, da se ruski časnikarji pridružujejo zvezi slovanskih časnikarskih društev, kar je kongres burno pozdravil. Za predsednika kongresa je bil izvoljen Nušić, predsednik srbskega časnikarskega društva, za podpredsednika Rus Kulakovski, Čeh Miškovsky, Hrvat Grlović, Poljak Krutikovsky, Bolgar Georgiev, Slovak Hurbán-Vajanský, Slovenec Gabrček in Srb dr. Krulj. Za glavnega tajnika je bil izvoljen Čeh Hejret, za tajnike pa Padlović, Koledarov in Smilaga Cematović. Za častnega predsednika je bil izvoljen Holeček.

V imenu srbske vlade je pozdravil kongres naučni minister Jovanović, v imenu naučne akademije Zujović, v imenu vseučilišča rektor Gavrilović, v imenu mesta Beograda župan Davidović. Govori so bili vsi z burnim navdušenjem pozdravljeni.

Beograd, 10. julija. Opoldne je prestolonaslednik Aleksander v navzočnosti vseh udeležnikov kongresa otvoril razstavo slovanskih časopisov. Kongresisti so burno pozdravljali prestolonaslednika.

Beograd, 10. julija. Pred poslopjem narodne skupščine, v katerem zboruje kongres slovanskih časnikarjev, plapolajo velike zastave vseh slovanskih narodov. Glavne ulice so okinčane z zelenjem, z grbi in z zastavami slovanskih narodov. Popoldne so se udeležniki kongresa zbrali

na grobu Dositeja Obradovića pred saborsko cerkvijo. V imenu čeških časnikarjev je govoril Jan Hejret o značaju in osnovi kulturnega napredovanja srbskega naroda, kateremu je položil temelj neumrljivi Dositej Obradović. Govornik je položil vence na Obradovičev grob, pevsko društvo »Stanković« pa je zapelo »Večnaja pamjat«. Na predlog podpredsednika Kulakovskega je kongres s toplim brzojavom pozdravil kralja Petra.

Politična kronika.

Ministrski predsednik baron Gautsch bo začel konferirati z voditelji političnih strank najbrž šele koncem tega tedna. H konferencam z ministrskimi predsednikom od zdaj še ni bil povabljen noben parlamentarec. Včeraj dopoldne je bil prvi splošni sprejem pri Gautschu. Baron Gautsch je sprejel tudi deputacije dunajskih veleindustrijev, ki so mu predložili svoje želje glede socialnega zavarovanja. Vlada bo najprvo predložila zbornici proračunski provizorij in zakon za najetje posojila, ki jih je uveljavila s § 14., in pa redni proračun za l. 1911. Vlada bo tudi predložila vse one predloge, s katerimi se je že bavil prejšnji državni zbor. Od konference s posameznimi strankami bo tudi odvisno, če se bo zbornica v poletnem zasedanju bavila tudi z meritornim delom. Vladi je pred vsem na tem, da se reši bančna predloga, ki je bila v odsekih prejšnje zbornice že rešena. Nadalje želi vlada, naj bi se brambna predloga še v poletnem zasedanju odkazala brambnemu odseku. To bi bilo pa le tedaj moč, če bi stranke soglašale v tem, da se prvo branje brambne predloga hitro izvrši, oziroma da se predloga brez prvega branja odkaze odseku, kar je pa zelo neverjetno.

Novi predsednik drž. zbora bo najbrže le z majhno večino izvoljen. Za poslanca dr. Sylvestra bodo glasovali nemška nacionalna zveza, nadalje napredni nemški poslanci, ki niso v tej zvezi, nemški socialni demokrati in pa poljski klub. Krščanski socijalisti nočejo glasovati za dr. Sylvestra in sicer zaradi tega, ker je nemška nacionalna zveza pri ožjih volitvah glasovala za socialnodemokratske kandidate. Če bodo krščanski

LISTEK.

Skušnjava Tomaža Krmežljavčka.

Šaljiva povest; spisal L. Šepetavec. (Dalje.)

Kozoglav ni nikoli izvedel za tajnost tehanta Valentina Čefute, a ta tajnost je provzročila popoln preobrat v Tomaževem in v Kozoglavovem življenju.

Na samotnem že na pol razpadlem gradiču blizu blatne Ligojne je živel stara gospa, o kateri so ljudje govorili, da je nekoliko prismuknjena, ki pa so jo duhovniki proglasili za pravi vzor krščanske žene. Stara Kosovka je živel popolnoma samotarsko s svojo služkinjo in že mnogo let ni zapustila svojega stanovanja. Edini človek, s katerim je občevala, je bil tehant Valentin Čefuta in kaplan Matkoj je Tomaž razodel, da lovi tehant lepe hranilnične knjižice, ki jih ima stara Kosovka.

Tomaž je stvar zanimala. Za nobeno stvar ni bil tako vnet, kakor za hranilnične knjižice in pa za gotov denar in prva njegova misel je bila, kako bi se mogel okoristiti tega slučaja.

V nedeljo popoldne jo je med krščanskim naukom popihljal iz cerk-

ve in je šel v sosedno vas, nad katero je ob robu mogočnega gozda stal gradič stare Kosovke. V gradu in v okolici je vladal nedeljski mir. Še ko-koši na grajskem dvorišču so dremale. Tomaž je videl, da je samo en del gradu še vporaben, drugi del pa da že razpada. Pogumno je šel v grad in je začel rekonstruirati, previdno pazéč, da bi ga kdo ne zalotil.

Nikogar ni srečal in nikogar ni videl. Ko se je do dobra orijentiral, kje leži stanovanje stare Kosovke, je preiskal še podstrešje in si napravil varno pot iz podstrešja v zaprašen in razpadajoči del gradu in od tamkaj v gozd.

Vedel je, da hodi tehant stara Kosovko pogostoma in najraje v večernih urah obiskovat in namen njegov je bil opazovati in prisluškovati pri teh obiskih. V konsumu si je napravil iz vrvi lestev in jo nesel na podstrešje starega gradiča. Po tej lestvi je hotel priti pred okno in tamkaj poslušati, kako lovi tehant hranilnične knjižice.

Ko je Tomaž videl tehanta, da se je po večerji odpeljal proti gradiču stare Kosovke, jo je hitro mahnil za njim. Prepričal se je kmalu, da je ravnal jako previdno, ko si je pripravil skrivno pot iz zapuščenega dela gradiča v podstrešje, kajti grajska vrata so bila zaklenjena.

»Moj tehant mora imeti tehtne vzroke, da se boji vsakega presenečenja,« si je mislil Tomaž, ko je ple-

zal v podstrešje in privezoval lestev iz vrvi na tram. »Morda se mi moja vratolomna telovadba vender izplača.«

Tomaž se je spravil na streho in začel po lestvi plezati navzdol. Lestev je visela blizu razsvetljenega okna in če se je Tomaž le malo prijel zidu in se nagnil na stran, je videl v sobo.

Ta soba je bila prostorna. Na enem koncu je bil napravljen cel altar na drugem pa je visela velika oljnata slika, predstavljajoča mladega polnokrvnega duhovnika.

»Kje sem že videl ta obraz?« Tako se je vpraševal Tomaž in je z največjo pozornostjo ogledoval to sliko. »Videl sem že ta obraz, hudič naj me lasa, a spomniti se ne morem.«

Premotril je potem sobo in zagledal tehanta, ki je klečal pred altarnjem kakor zatopljen v gorečo molitev, a drugega človeka ni bilo v sobi.

»Hm — to mora že nekaj posebnega pomeniti,« si je mislil Tomaž. »Moj tehant se rad skloni nad ocvrte piščance, a pred altarnjem ne moli, če ni potreba.«

Končno je tehant vstal. Še enkrat se je priklonil pred altarnjem in potem šel do vrat ter jih odprl.

»Gospa — vstopite,« je rekel tehant z veliko svečanostjo.

V sobo je stopila vsa siva in sključena gospa. Komaj se je premikala. Tehant jo je prijel za roko in jo

peljal pred altar. Tomaž je riskiral življenje: primaknil se je k oknu tako, da je mogel vse videti in slišati.

»Gospa,« je začel govoriti tehant. »Povejte mi danes, kako si hočete zaslužiti odpuščenje svojih grehov. Strašni so grehi, ki jih imate na vesti, in večna kazen bo toliko strašnejša, ker vas na tem svetu ni zadela nobena kazen.«

Stara gospa je bridko zaihtela in si z rokama zakrila obraz.

»Gospa! V starosti ste, ko mora človek biti vsa hip pripravljen, stopiti pred večnega sodnika. Smrt stoji pred vratmi, pa pride pogubljenje na vekomaj veke. Kaj ste storili, da bi zadobili odpuščenje grehov?«

»Vse sem storila, kar sem mogla,« je jokala stara gospa. »Postim se, ubogajme dajem, molim, tudi na žeblih sedim vsak teden eno popoldne in bičam se, in za pokoro že dolgo let nisem šla iz hiše . . .«

»In s takimi malenkostmi si hočete pridobiti odpuščenje vaših smrtnih grehov in večno izveličanje,« je s strašno slovesnostjo zaupil tehant, da se je stara gospa kar stresla. »Ali veste, kaj ste vse storili? Zakonolomnica ste in zapeljivka. Kot omožena žena ste zapeljali v greh božjega namestnika in ga izneverili našemu izveličarju. Svojega moža ste zaprutili, svojega ljubimca, nevrednega a nesrečnega mašnika Matevža Štebalarja ste poglani v nesrečo in s svojim sinom, s sadom vašega gre-

ha ste tako ravnali, da je pobegnil od vas in se utopil.«

»Ne — ne — moj sin živi — moj sin se ni utopil,« je zavpila starka. »Moj sin živi in se bo vrnil.«

»Vaš sin je mrtev,« je zagrmel tehant. »Mrtev in pokopan in po krivdi svoje matere morda tudi pogubljen.«

»Ne — ne — ne,« je zaklicala stara gospa in tako zajokala, da je moral tehant umolknuti za nekaj časa.

Ko je Tomaž zaslišal ime »Matevž Štebalar« se je tako zganil, da bi bil skoro z lestve padel. V tem trenutku se je tudi spomnil, da predstavlja velika oljnata slika, ki ga je tako zanimala, župnika Matevža Štebalarja. Ves trd je bil samega preseenečenja in z napeto pozornostjo je čakal, kaj bo še videl in slišal.

Stara Kosovka je prišla šele čez nekaj časa zopet k sebi. Tehant jo je dvignil izpred altarna in jo posadil na stol ter se vsedel poleg nje.

»Gospa — vi ste v zmoti, v veliki nesrečni zmoti, ki vas zna spraviti v večno pogubljenje. Koliko let vam že dopovedujem in dokazujem, da je vaš sin mrtev, a vi nečete verjeti. Samo zaradi tega mrtvega sina nečete storiti, kar vas more odino obvarovati groznih pekelnih muk. Pogledjte gospa! Kdor hoče postati deležen božje milosti, mora za svoje grehe storiti pravo pokoro. To so pravi, doprinesiti mora žrtve, ki pri-

socialisti ostali pri svojem sklepu, tedaj dr. Sylvester sploh ne bo dobil večine ali bo pa dobil le majhno večino.

Nemška nacionalna zveza hoče na to delovati, da se številno članov posameznih odsekov zmanjša. Večina odsekov je imela v prejšnji zbornici 52 članov, kar je oviralo delovanje posameznih odsekov. Nadalje pa v parlamentu ni zadosti tako velikih lokalov, v katerih bi mogli zborovati tako množični odseki. Delajo torej na to, da bi samo najvažnejši odseki imeli po 52 članov, manjši pa po 24 ali največ po 30 članov.

Dunajska krščansko-socialna stranka rapidno propada in razpada. Včeraj zvečer je bilo zborovanje nacionalnih članov meščanskega kluba, ki nameravajo v meščanskem klubu ustanoviti novo frakcijo pod imenom »Svobodna zveza nacionalnih članov meščanskega kluba«. Na čelu tega gibanja je običinski svetnik Gussbauer. Najbrže bodo člani te zveze dobili večino v meščanskem klubu in potem nastopili zoper Gussmanite.

V parlamentarnih krogih se govori, da se namerava baron Gautsch pogajati z voditelji posameznih strank tudi glede deložnostnosti tistih deželnih zborov, ki vsled obstrukcije ne delujejo. Razven češkega deželnega zbora, katerega deložnostnost je za parlamentarno situacijo odločilna, ne delujejo deželni zbori štajerski, galjski in moravski.

V južni Albaniji so se uprli tudi Toski. Turške čete so bile iz Alezije dirgirane v južno Albanijo. — Turki poslani na Cetinje je skušal albanske ubežnike, ki so v Podgorici, pripraviti so tega, da se vrnejo v domovino. Toda to se mu ni posrečilo, ker so Albanci zahtevali, da se izpolnijo vsi mirovni pogoji. Tudi škandarski nadškof ima tako težko stališče, ker Albanci ne zaupajo turški vladi in zahtevajo, da mora kaka evropska velevlast jamčiti za to, da bo turška vlada izpolnila svoje obljube. Iz Berolina pa poročajo, da nobena velevlast neče sprejeti te garancije.

Štajersko.

Iz Trbovelj. Neki dopisnik iz Trbovelj: »Vod je v četrtkovni »Narodni« številkli ironično omenjal veselico, katero so priredili zagorski hrastniški in trbovski Nemci in od njih odvisni »deutsch - freundliche« Slovenci po domače nemčurji. Dopisnik je celo stvar opazoval iznad »hudičevega hriba« in sicer od smešne strani. Če pa to zadevo malo bolj natančno in resno pretipljemo, našli bomo, da ni tako smešna in tudi ne tako nenevarna za nas Slovence, kakor si domišljuje »samotar«. Nemška industrija (rudokop - kemična tovarna in steklarna) je požrla že skoro vsi hrastniški doline, katere slovenski prebivalci in domačini se že komaj in komaj za silo otepaajo nemškega nasilja. Nemci imajo tam nemško »Schulvereinsko šolo«, radi katere so protestirale kar tri občine pri deželni sodelski svetovi štajerskem, a v zasmeh temu protestu se je šola celo razširila za 1 razred. Hrastniškim Nemcem in renegatom je pa to oziroma je preozko in sedaj so prestavili svoje torišče v Trbovlje. Vse kaže, da se tudi v Trbovljah med našim urad-

čajo, da se res kesa, žrtvovati more to, od česar se najtežje loči. Abraham je bil pripravil žrtvovati in zaklati svojega sina Izaka, da bi si pridobil večno milost, vi pa, zapeljivka, prešestnica in morilka niti par hranilničnih knjižic nečete v dobre namene zaupati sveti cerkvi. In vi hočete doseči odpustitve grehov in hočete postati deležni večnega izveličanja. Ali ste blazni?»

»O, saj bi rada — pa ne smem — moj sin živi — njegovo je vse —« je zopet ihtela stara gospa in začela novič jokati in jokala je tako bridko, da se je Tomažu kar mlo storilo.

Tehant Valentin Čefuta je se dolgo obdeloval staro gospo in ji dopovedoval, da je njen sin mrtev in da mora zaradi izveličanja svoje duše darovati sveti cerkvi v dobre namene svoje hranilne knjižice, a vse to prigovarjanje, prepleteno z obširnimi popisovanji peklenskih muk in nebeskih sladkosti ni nič pomagalo. Stara gospa je trdovratno izjavljala, da njen sin živi in da se vrne in da mora njeno premoženje preiti v njegove roke. Vsako pokoro, vse najhujše je hotela stara gospa prevzeti nase, da dobi odvezo in sme po dolgih letih zopet prejeti sveto obhajilo, samo hranilničnih knjižic je rekla, da ne da in jih ne da.

Ne da bi bil kaj opravil je tehant Valentin Čefuta zapustil staro gospo in se odpeljal domov.

(Dalje prihodnje).

ništvom v ozračju ravnatelj Heinri-hovem marsikaj izpreminja na škodo Slovencev. Če stopi v pokoj kak starejši uradnik, ki je bil Slovenec oziroma zmernejši Nemec — takoj do-bimo kot nadomestilo kakega strast-nega nemškega nacionalca, nikdar pa mesta ne zavzamejo mirnejši sta-ri sposobni uradniki, ki so še dolgo let v rudniški službi. V kratkem smo dobili v Trbovlje zopet nekega takega »heil - kričarja« iz Hrastnika in to gre tako doledno dalje. Naši sloven-ski uradniki domačini in nedomačini si ne upajo v teh razmerah kakie protinemske niti pihniti, kot podrejeni se morajo klanjati nemškemu pred-postavljenemu začetniku, akoravno imajo desetkrat več v glavi nego ta in morajo biti zadovoljni, da se jih radi njihove vestnosti v službi še končno ne preganja in ne spodi iz službe za to, ker so Slovenci, ako ravno se mnogi zaradi šikan ne upajo na dan in so čisto pohlevni. Tako se od ene strani ubija slovenska zaved-nost med uradništvom, od druge strani pa se razvija nemška in rene-gatska premoč, ki išče vedno širših tal. Kar se tiče nemških društev, ne moremo sicer nobenega imenovati resnim; kajti »Sängerbund« je le na papirju, »Sulverein« dosedaj še ni pokazal svojega pravega lica in ga doslej še nismo resno opazili, a dru-gih Nemci nimajo v Trbovljah. Pač pa imamo »Veteransko društvo« z nemškim poveljnim jezikom, katere-mu so prvi načelniki in poveljniki Nemci, a Slovenci — domačini, ki hočejo nekaj veljati in so res vsega spoštovanja vredni; kateri so naši in jih tudi štejemo med svoje — so po-nosni in veseli, da smejo na nemški komando svoje stare kosti premikati, akoravno so svoje dni pri vojaki-h hudiča klicali nad »militär«. Pri tem društvu se kategorično vzgaja in goji germanizatorični duh. Nasprotno pa je pod vsjo častjo in preneznat-no, da bi uglednejši trbovski Sloven-ci pristopali k »Sokolu«, k pevske-mu in tamburaškemu društvu, da, mar-sikdo čisto zabavlja, če mora odrini-ti 2 K članarine za Ciril in Metodovo družbo ali podpreti s par desetnicami to ali ono narodno društvo. Slovensko pevsko in tamburaško društvo, ki je prvo začelo oživljati trbovske rojake v narodnem duhu, ki je bilo začetek in središče narodnega življa v Trbov-ljah in okolici, to društvo bo leha in v sramoto Trbovelj in vseh sedanjih malomarnih društevnikov se zna pri-petiti, da bode društvo nekega dne poginilo in za vedno zaspalo — ker že zdaj dremlje. In to eno leto po slavnosti 15letnice, katero je društvo tako slovesno obhajalo lansko leto. S »Sokolom« je isto. Nobenega pravega zanimanja, nobenega navduše-nja, sam preprij, nobene žilavosti, nobene bratske ljubezni in nobene — discipline. Z eno besedo: Narodno življenje v Trbovljah je mlačno, in tako leno — mlačno, da se povsod vse kisa in temu so krivi brez razlike vsi v to poklicani faktorji, ki bi lah-ko razmere izpremenili in ublažili, ako bi imeli v sebi le nekaj krepke volje, ljubezni do svojega naroda in več vztrajnosti. Eni ne smejo, drugi nočejo. Tako se bode mogoče zgodilo, da bodo v doglednem času naši stari Trbovčani, ki so včasih pri sedaj mrtvem »Sängerbundu« navdušeno prepevali nemške pesmi, z isto slast-jio in z istim veseljem zopet paradi-rali pri kakem nemškem slavlju. Vrh te narodne mlačnosti domači-nov, prihajajo v Trbovlje s torbo na hrbtu razni obrtniki - tujei, ki se v Trbovljah zredijo in potem svoj »ku-hel - deutsch« prodajajo javno z brez-skrbno nesramnostjo in si upajo za-liti celo slovenska društva in doma-čine, ne da bi se jih o pravem času prišlo za njihov ponemčurjeni jezik. Trbovci, ne poudenjajte gibanja naših nasprotnikov — oni delajo tiho, a vztrajno; ne norčujte se iz veselie in prireditve Nemcev, kakršna je bi-la »Schulvereinska« na Vodah, in o kateri je tako brezpomembno pisal »samotar« iz hudičevega hriba, ampak krepko se držite svojih društev, podpirajte jih, krepite se, na sovraga pa pazite — da vas speče ne požre — še predno se bodele zdramili. To za danes v resno premišljevanje. — Opazovalci iz Čee.

Iz Celja. Uradna Dunajčanka nam je prinesla imenovanje novega predsednika za celjsko okrožno sodi-šče. Imenovan je višji sodni svetnik pri nadsodišču v Gradcu dr. Maks Bouvier, v pokoj stopil je dosedanj pred-sednik Anton pl. Wurmser. Predsedniško mesto v Celju je gotovo jako važno in zaradi tega je naša dolžnost, da spregovorimo nekoliko besed o tem imenovanju in da se po-slovimo od dosedanjega predsednika. Dosedanji predsednik je bil vesten in zelo priden uradnik; prijazno je sprejel stranke ter nikomur, vsaj vedoma ne, delal krivice. V narodnem obziru bil je prizanesljiv ter je še precej spoštoval naše jezikovne pravice. Obravnave vodil je pravilno in nepristransko. Pri porotnih obrav-navah je razven svojega končnega

govora vse, prednašal v obeh jezi-kih. Dasi ravno je bil Nemec in se je čutil vedno kot Nemca, nas nikdar ni izzival, marveč je varoval ugled svoje visoke službe. Dobro bi bilo, ko bi bili vsi nemški uradniki vsaj taki, kakoršen je bil on. O novem predsedniku vemo samo toliko, da je po svojem mišljenju odločen Nemec. Šele pred dvema letoma bil je pokli-can v Gradec; poprej pa je služil dolga leta kot državni pravdnik v Ce-lovcu. Da tam gotovo niso bila tla, na katerih bi bil mogel kazati oziro-ma preskušati svojo nepristranost in jezikovno sposobnost, je jasno. Ven-dar ga nočemo soditi poprej, ko ne spoznamo njegovega delovanja. Pri-čakujemo, da bi vsaj ne bil slabšeji, kakor je bil njegov prednik in da ne bi imeli nikdar vzroka se pritoževati proti njemu v narodnem in jezikov-nem obziru. Pravosodstvo bi naj bilo vzvišeno nad vsemi prepiri in bi mo-ralo poznati res samo in edino enake pravice za oba naroda in oba jezika.

Prememba slovenske posesti v Celju. Pred nekaj leti je kupila za-družna zveza v Celju iz nemških rok veliko ogelno hišo na ringu v Celju. Kakor čujemo, se je ta hiša prodala sedaj slovenski južnostajerski hra-nilnici v Celju in je namestnija v Gradcu pogodbo odobrila. Kupnina znaša 130.000 K. S tem ostane hiša v slovenskih rokah. Vzrok prodaje je hujskarija vsakovrstnih nasprotni-kov zoper celjsko zadružno zvezo, ki je vsled tega svoj v hiši naloženi de-nar rajši dvignila. Južnostajerska hranilnica je že davno nameravala lastno hišo si pridobiti in je bila že v pogajanjih z nemškimi posestniki ter bi se bila v drugem slučaju slo-venska posest v Celju pomnožila, se-daj pa ostane pri starem.

Čisti dobiček »Planinskega sejm-a«, katerega je priredil dne 7. ma-ja t. l. »Celjski odsek« Slov. planin-skega društva v tukajšnjem »Na-rodnom domu« znaša 539 K 32 v. Ta lepi, gmotni uspeh bode najlepšo pla-čilo delavnemu in požrtvovalnemu »Celjskemu odseku«, kakor zlasti ce-njenim damam, — katerim izrekamo tem potom še enkrat najtoplejšo za-hvalo za prijazno sodelovanje — sploh vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli k temu, da se je slavnost tako dobro obnesla. — Odbor.

Strela ubila 8 goved. Graški li-sti poročajo iz Zg. Stajerja: Minulo sredo je razsajala v okraju Murau huda nevihta, tekem katere je ubila strela na Zechnerjevi planini 8 glav goveje živine, 5 volov in 3 telice. Ži-vali so si poiskale zavetje pred dež-jem pod neki visoko smreko. Tam jih je našel drugi dan pastir mrtve. Lastnik, kmet Pleschberger, ima 3500 K škode.

Občinske volitve v Pljuj. Kakor je poročal »Slov. Narod«, je došla v 3. razredu do boja med vladajočo Or-nigovo kliko in vsenemško opozicijo. Zmagali so Ornigovci z 256—301 gla-som nad opozicijo, ki je dobila 71 do 111 glasov. Za opozicijskece so gla-sovali tudi nekateri slovenski in soci-jalistični volilci. Gg. Kasimir, dr. Treitl in Strohmaier ne bodo torej več sedeli v ptujskem občinskem svetu.

Iz Celja. Jutri, v torek se prične na višji gimnaziji zrelostni izpit, za katerega se je javilo 38 kandidatov, med njimi 2 privatista. Višjo gimna-zijo v Celju je obiskovalo minulo leto 320 učencev, med njimi 78 Slovencev in 238 Nemcev. Ako se sešteje slo-venske dijakke s samostojnih gimna-zijskih razredov in višje gimnazije, se dobi tudi število 238 Slovencev.

Kje naj bi stala slov. višja gim-nazija v Celju? Ogelno hišo na Ringu in Vrtni ulici v Celju, takozvani »Za-družni dom«, je kupila od Zadružne Zveze Južnostajerska hranilnica v Celju. Bivši predsednik Zadružne Zveze g. Mihael Vošnjak je imel svoj čas z nakupom te hiše lepe načrte. Misli je, da bi Zadružna Zveza še ku-pila zraven Baševo, Dolinarjevo in svoj čas Joštovo posestvo s hišami vred. Hiše bi se podrla in ker so po-voš lepri vrtovi, bi se dobilo narav-nost idealno stavbišče za sloven. viš-jo gimnazijo v Celju. S tem bi g. Voš-njak, čigar zasluga so v prvi vrsti sa-mostojni gimnazijski razredi v Celju, svoje delo nekako zaključil in dovršil. Politične razmere so se pri nas tako zasukale, da je postala izvršitev tega načrta, ki bi gotovo tudi koristil me-stu Celju kot takemu nemogoča. Da-nes je padel narodni politični vpliv na Sp. Stajerskem tako daleč, da še rešitev tako nujnega ljudskošolskega vprašanja v Celju ne more nikamor naprej.

Poroka in smrt. Iz Maribora po-ročajo: V soboto dopoldne se je po-ročila gospodična Ivanka Hirschmann, hčerka gostilničarja Hirschmanna na Meljski cesti, gostilna »pri zele-nem travniku«. Poroka se je vršila ob 7. zjutraj, ob četrta na 3. popoldne pa je umrl nevestin oče, gostilničar Hirschmann. Bil je šele 53 let star.

Iz Laškega trga. Veleposestnik g. Matija Resnik je prodal graščino Marija Gradec s posestvom vred g.

Ivanu Petriču iz Jarčje doline pri Idriji za 54.000 K.

Iz Polzele. Pot iz Polzele na vrh Goroljke je Celjski odsek Savinske podružnice S. P. D. na novo markir-al. V kratkem se postavi pri kolo-dvoru tudi orientacijska tabla. Zlet na Goroljko je posebej priporočati zaradi krasnega razgleda in lahkega dostopa.

Telovadno društvo »Sokol« v Št. Pavlu pri Preboldu priredi dne 6. avgusta t. l. veliko ustanovno slavnost s svojim prvim javnim na-stopom v Preboldskem gradu na ka-terem prireditel se prosi, da se ozirajo vsa sosedna narodna društva.

Moška podružnica sv. Cirila in Metoda v Ljutomeru je zborovala dne 4. t. m. v poslovnem letu 1910. je štela 79 članov; družba je dobila 310 K 63 v (lani 419 K 04 v) ustano-vila se je nova ženska podružnica. Dejstvo pa je, da pešajo dohodki iz nabiralnikov. Razpečala je 800 rač. listov in 500 nar. kolkov. Odbor se je sestavil takole: Fr. Stajanko ml., predsednik; Kocuvan Mat., podpred-sednik; J. Bankart, tajnik; nam. Mirko Muršec; Iv. Vršič, blagajnik; nam. Fr. Zacherl. Dolgoletni pred-sednik g. J. Karba je bil izvoljen so-glasno za častnega predsednika. Sklene se, da priredi podružnica v zvezi z žensko podružnico veliko ve-selico.

Koroško.

Nezgoda pri delu. Pri Sv. Ru-pertu je vozil delavec Franc Ettinger stole in mize iz prvega nadstropja na vrt. Pri tem se je izpodtaknil in pa-del na tlak tako nesrečno, da so morali nezvestnega odpeljati v bol-nico.

Pri nabiranju planinskih cvetlic se je ponesrečila hčerka neke postre-skinje v Celovcu. Cvetlice je nabirala za neko prekupevalko. Padla je raz visoko strmino v okolici celovški. Do-bil jo je hlapec posestnika Ziegel-bauerja težko ranjeno pod veliko skalo. Zlomila si je nogo in dobila težke poškodbe na glavi.

Smrti padec na Dobraču. 39let-ni dnmir Martin Brandstätter je pa-del na Dobraču čez 15 m visoko steno in se ubil. Ponesrečenca so dobili še-le drugi dan v nekem težko dostop-nem jarku.

Tekma motornih čolnov na Vrb-skem jezeru se vrši letos od 5. avgu-sta do 14. avgusta. Tekme se vrše v Poljčanah.

Primorsko.

Dopolnilne občinske volitve v Gorici. Včeraj se je vršila v Gorici občinska dopolnilna volitev za 3. raz-red. Izvoljeni so bili laški nacionalni kandidatje dr. Bombig, dr. Pavia, Št. Devetak in K. Rubbia s 422 do 438 glasovi.

Kot hospitantinja v prvi razred slovenske gimnazije v Gorici se je oglasila letos tudi hčerka g. nadučitelja Merljaka iz Batuj. Izpit je pre-stala z dobim uspehom. V lanskem prvem razredu je bila hospitantinja hči ravnatelja Tomiška, ki je končala prvi razred z odliko.

Samomir finančnega stražnika. V Strassoldu v Furlaniji se je ustrelil finančni stražnik Dragotin Slavs. Ko je prišel v ponočni službi do po-kopališča, si je nastavil puško na sr-ce, sprožil in ostal mrtve na licu me-sta. Pravega vzroka za samomor se ne ve.

Utonil je v Šklednju 9letni uče-nec Karel Mudrič. Igral se je ob mor-ju in padel v vodo. Ko so ga potegnili na suho, je bil že mrtve.

Zastrupiti se je hotela v Trstu 22letna dnmirica Ana Štebel z ogli-kovim plinom. Domačini so njeno nakano spoznali in jo pravočasno rešili.

Sumljiv slučaj kolere v Trstu. Parnik »Cyklops«, last trvdke Tri-pkovič, je priplul iz Ankone v Trst. Med moštvo je obolel po poti en mornarski vajenec na sumljivih znakov kolere. Natančna zdravniška preiskava pa je dognala, da je bolan mladenič le na želodcu. »Cyklops« je dobil včeraj dovoljenje za prosti promet. Pomorska oblast v Trstu je na ukaz trgovskega ministrstva od-redila, da se mora moštvo vseh ladij in tudi ribskih bark, ki so priplule iz kakake laškega pristanišča, zdrav-niško preiskati in podvreči petdnev-nemu zdravniškemu nadzorstvu. Zdravniško nadzorstvo se prične s prvim dnevom vkrcanja. Tekom teh pet dni se ne sme nikdo izkrcati, raz-un če to zahtevajo posebne službene okolščine. Tudi se mora desinficirati oboka in sumljiva prtljaga. Zapisek potnikov se mora izročiti vedno tudi tržaškemu policijskemu uradu.

Našla potopuha smrtno ranila stražnika. Snoči je izsledil in aretiral policijski agent Štefan Ljubič v Re-ki dva nevarna potopuha Mihaela Pavlina in Štefana Uzelaca. Pri are-taciji se mu nista zoperstavljala. Med potjo pa je zabodel nenadoma eden

aretirancev Ljubiča z nožem v tre-buh. Ljubič je padel in obležal smrtno ranjen na tleh, med tem sta pa hudodelca pobegnila. Ranjenca je do-bila policijska patrulja in ga odnesla v bolnico. Rana je smrtna in zdrav-niki imajo malo upanja, da bi Ljubič okrevale. Oba hudodelca so njeli še snoči in jih izročili sodišču.

Ruska topničarka »Hivinec« je priplula včeraj ob 10. dopoldne v Trst. Topničarka ima 1340 ton in 154 moč posadke. Poveljuje ji korventni kapitan Vovkov. V Trstu ostane osem dni.

K zagonebnemu umoru 13letne deklice v Trstu, o katerem smo že včeraj poročali, javljajo danes listi, da se je pri včerajšnjem raztlesanju deklice neovržno dokazalo, da se je deklica samo zastrupila. Uradno pa se rezultat še ni razglasil.

Preprečeni vlom. V soboto po no-či je zapazil stražnik dva sumljiva postopača, ko sta hotela vdreti v tr-govino zlatinca na Barriera Vecchia v Trstu. Poklical je pomoč in oba aretirala. Vlomilec sta sodišču že zna-na ptička, 27letni Ivan Sterejani in Kalabrež 31letni R. Bevilacqua, ki ima še na dolgu 4 mesece zapora. Pri vlomileh so dobili vse priprave za vlom in tudi takozvani »tíhi sveder«.

Poskušeni samomori. Samomori so prišli v Trstu že tako v navado, da ga ni dneva brez poročila o enem ali več samomorih. Včeraj so posku-sili kar trije napraviti zadnji obra-čun z življenjem. 25letni mestni učitelj Egid Tamanič je pil octovo kislino. 26letni Anton Kurt je skočil vprčo več pasantov v morje. Seveda so ga takoj rešili. Temu se popolnoma blede, oddali so ga tudi res v opazo-valnico. Kalabrežan 22letni Rosana pa se je hotel ustreliti v glavo, zadel pa se je v ramo. Vse so odpeljali v bolnico.

Odlikovanje. Ravnatelj ljudske šole v Reki S. Pilepič, je dobil povod-om 40letnice svojega službovanja častno kolajno in zlat zaslužni križec s krono.

Poneverjenje na sarajevski po-šti. V soboto so prišli na sled na glav-ni pošti v Sarajevu večjemu pone-verjenju. Do sedaj manjka 1000 K. Storilca še niso dobili.

Naše gledališče.

309 let bo, odkar so se začele v Ljubljani prvič prirejati dramske predstave; 190 let, odkar se je slo-venska govornica prvič uporabljala kot instrument Talije in 122 let, od-kar se je vršila v kranjskem dežel-nem gledališču prva slovenska dra-matska predstava; 62 let je, odkar je »Slovensko društvo« začelo redno prirejati slovenske gledališke pred-stave; 50 let, odkar je ljubljanska čit-alnica začela gojiti slovensko dra-matiko, in 44 let je minilo, odkar je ljubljansko Dramatično društvo pre-vezlo skrb za slovensko gledališko umetnost.

Kolik kos naše kulturne zgodo-vine izražajo navedene številke! Ko-liko krutih bojov s fanatičnim kranj-skim nemštvom, koliko idealnega truda in vzorne požrtvovalnosti slo-venskih prvih mož in najodličnejših dam se skriva za omenjenimi števil-kami iz historije našega narodnega preporoda! Imena: baron Žiga Zois, Anton Linhart, Valentin Vodnik, dr. Janez Bleiweis, Fran Malavašič, Ka-milo Mašek, Heidrich, Miroslav Vil-har, dr. Benjamin Ipavec, Luka Sve-tec, Peter Grasselli, Josip Noll in Ivan Murnik stoje na čelu navduše-ne in neomajno trdovratne borbe za slovensko neodvisno gledališče.

Prvo odločilno bitko za svoje gledališče pa so dosegli Slovenci šele l. 1892, ko so otvorili novo deželno gledališče s slovensko predstavo, in drugo prav tako važno zmago so si priborili l. 1909, ko so vzeli Nem-cem vse najboljše gledališke dneve v tednu ter so mogli igrati po petkrat vsak teden. S tem je bila 50letna voj-na za samostojno slovensko gledali-šče končno dobljena. Nekdanji abso-lutni gospodarji in brezobzirni zatir-alci slovenske dramske umetno-sti so se z zaključkom minole sezone umaknili v svoje poslopje »pri Šik-cu«. Od prihodnje sezone nadalje igrajo Slovenci sami v kranjskem de-želnem gledališču.

Borba je torej končana in zmaga je danes popolnoma naša. Od 24. ok-tobra 1897. l. do danes je priredilo slovensko gledališče okoli 2200 pred-stav, nad 2100 pa jih je priredilo sa-mo ljubljansko Dramatično društvo tekom svojega obstanka. Od l. 1871. je gojilo naše gledališče opereto in spevoigro in od l. 1889. tudi še slo-vensko opero. Josip Ogrinec, Jakob Alešovec in dr. Fran Celestin so bili prvi naši izvirni dramatik; dr. Be-njamin Ipavec, Miroslav Vilhar in Anton Foerster pa naši prvi izvirni skladatelji za gledališki oder.

Ubogi, nečestari, iz lastnih slabih mo-či, ubogi, tiptepni, zaničevani in celo od lastnih rojakov nerazumevani so si ljubljanski Slovenci s silnimi žrt-vami ustvarili svoje gledališče ter so

z ničimi sredstvi gojili dramo, opero in opereto. Na čelu vseh teh kulturnih delavcev pa je stalo Dramatično društvo, čigar odbor je opravljaj nad vse požrtvovalno in brez najmanjše odškodnine vso upravo (artiistično in finančno) gledališča ter je vršil skoraj petinštirideset let neumorno tudi — najmočnejše živčevje uničujoče — posle intendantov, dramaturgov in učiteljev s praveato ilirsko navdušenostjo docela brezplačno. Poročila o skoraj vseh obnih zborih tega društva so dokaz o upravnih obupnih, a vedno junaškovztrajnih borbah odbora za ohranitev in napredok slovenskega gledališča, ki je že blizu pol stoletja najvažnejše kulturno in umetniško zabavišče vsega naroda.

Po inicijativi in vzoru ljubljanskega Dramatičnega društva so bila ustanovljena z istimi cilji po raznih slovenskih trgih in mestih dramatična društva in dramatični krožki: v Trstu prireja ondnotno Dramatično društvo 7—8 mesecev vsak teden po dve gledališki predstavi v gledališki dvorani hotela »Balkana« (drama in od sezone 1910/11 tudi že opereto); v Mariboru (od 1909/10 prireja tamnošnje Dramatično društvo 6 mesecev po 3 predstave na mesec (drami in spevoigra); v Gorici, Kranju, Idriji (Dramatično društvo), v Zirihi, na Jesenicah, v Radovljici, Kamniku, v Novem mestu, v Črnomlju, Ribnici, v Celju, Mariboru, Ptuj, Ljutomeru, v Opatiji, v Rojšanu, pri Sv. Ivanu in pri Sv. Jakobu (pri Trstu), v Tolminu in drugod prireajo naša društva že desetletja slovenske gledališke predstave z diletanzi, v Trstu, Mariboru in v Celju pa tudi že z nekaterimi plačanimi igralci. Središče vsem tem društvom pa je ljubljansko slovensko gledališče, ki jih podpira s svojim bogatim repertoarjem, s svojo garderobo in včasih tudi s svojimi igralci. Vse leto dajejo ta društva ljubljanski gledališki pisarji mnogo dela. Skoraj 45 let pa prihajajo Slovenci iz vseh krajev tudi k ljubljanskim gledališkim predstavam, zlasti ob nedeljah in praznikih popoldne in zvečer. Igralci slovenskega gledališča v Ljubljani prireajo predstave že desetletja po vsem Kranjskem, Sp. Štajerskem in Primorskem, pa tudi v Istri. Naši igralci so v Pulju prvič igrali v slovenskem jeziku. S tem je vršilo naše gledališče ne le važno kulturno znanje, nego tudi svojo narodnopolitično nalogo za vso Slovenijo.

Proti vsem fanatičnim naskokom kranjskega nemštva in proti nemilostni skoposti kranjskega deželnega odbora je siromašno ljubljansko Dramatično društvo z neomajno vztrajnostjo vendarle vzdržalo slovensko gledališče v Ljubljani že malone 45 let. Dvignilo ga je na stopnjo, ki je upravičeno, ako poznamo njeno sredstva, s katerimi je moralo delati. Storiло je za kulturo in za vednost Slovencev daleko več, kakor so mogli celo idealni ustanovitelji našega gledališča sploh kdaj sanjati. Da je moglo slovensko gledališče v Ljubljani s toli klavnimi sredstvi in s toli majhnim osebjem dostojno prizarjati dela Shakespeara, Schillerja, Goetheja, Lessinga, Grillparzerja, Ibsena, Tolstega, Gorkjeva, Hauptmanna, Verdija, Bizeta, Čajkovskega, Puccinija in R. Wagnerja; s tem je naše gledališče storiло več, kakor se je kdaj nameravalo.

Pojdite po svetu in pozvedujte, kje imajo še gledališče, ki bi s 26.000 kronami letne podpore moglo plačevati 12 mesecev igralski in pevski ensemble ter prirediti v 6 mesecih po 129 dramskih, opernih in operetnih predstav v obsegu in obliki naših! Pozvedujte, kje je še gledališče, ki bi dajalo v 6mesečni sezoni okoli 30 nočitev in nad 50 različnih iger, oper in operet! Kje se igrajo še dramske novitete le po enkrat dvakrat in operne novitete po štirikrat petkrat? Kje najdete še deželno gledališče, kjer opravlja vsa ravnateljska, dramaturška, tajniška, arhivarska, knjižničarska in nadzorniška dela en sam človek? Ni ga, pa če ga iščete z Diogenovo svetilko.

V Sofiji goje le dramo, pa imajo 160.000 K letne podpore; v Belem gradu goje le dramo, a dobivajo 140.000 K letne podpore; v Zagrebu imajo 212.000 K letne subvencije, v Gradcu celo 320.000 K stalne letne podpore, a slovensko gledališče dobiva šele zadnja leta — 26.000 K mestne podpore ter mora gojiti s to smešno svetločo dramo, opereto in opero!

V Sofiji so mogli le letos igrati Vazovo dramo »Pod jarmom«, torej v eni sezoni, 40krat; v Ljubljani so dosegli samo »Rokovnjač« 35 predstav, toda v 12 sezonah! V Belemgradu so mogli igrati Nušičevo igro »Pot okoli sveta« v dobi od 26. marca t. l. do 31. maja t. l. šestnajstkrat, morejo pa igrati drame tudi po 30 do 40krat! V Zagrebu morejo igrati v eni sezoni drame po 4—5krat, opere 12—35krat in operete po 10krat. Pri takih finančnih in lokalnih raz-

merah je delovanje osebja in vodstva pač toli lahko, da se z delovanjem gledališča v Ljubljani niti izdaleka ne da primerjati. Zato pa se šudom čudijo vsi slovanski gledališki strokovnjaki našim uspehom ter ne morejo nikakor razumeti, da more slovensko gledališče ob takih podporah in naših malenkostnih dohodkih ne le obstajati brez ogromnih deficitov, nego gojiti celo opero in opereto.

Ponosni smo lahko Slovenci, da smo si 45 let vzdrževali svoje lepo gledališče, a poskrbeti treba, da bo njegova bodočnost lepša in lažja. Naše hrepenenje stremi za izboljšanjem, za povečanjem personala, za olepšanjem gledališke opreme in za dviganjem umetniške stopnje slovenskih predstav. Gledališka umetnost pa more cveteti in roditi dobre sadove le ob izdatnih podporah. Ako se podpora ne zviša, naše gledališče pač nikakor ne more nadalje vzdrževati poleg dobre drame še opero in opereto. Gažni troški in cena orkestra so se v poslednjih letih podvojili in potrojili!

Priti moramo na jasno, ali naj bo naše gledališče umetniški zavod ali pa naj še nadalje hira in usiha. Doslej se je naše gledališče vseh 45 let ljuto borilo za svoj pretežki obstanek, pri čemer je morala umetnost seveda večkrat stradati.

Zavoda, ki so se zanj idealno žrtvovali in junaško bojevali naši predniki, ne smemo pustiti, da pade danes, ko smo dosegli končno zmago. Da bi bili Slovenci l. 1911. malodušni in brezbržni za svoje gledališče, med tem ko so bili naši pradedi in dedi pred 100 leti polni energije in navdušenja: te sramote si slovenski narod pač ne nakopje. Sram bi nas moralo biti vseh Slovanov in vse Evrope!

Razvite sobolskega prapora v Škofji Loki.

Odeło se je mesto v svečano opravo, da pokaže na svoj zgodovinski dan, ko razvije škofjeloški »Sokol« ponosno svoj prapor po 14letnem svojem delovanju, da se zaveda tega važnega momenta, da je vzljubilo »Sokola«, obenem pa da izpriča došlim bratom »Sokolom« in drugim gostom, da Loka ni več tisto črno mesto, kakršno so si ustanovili nekdanji škofje in kakršno hoče imeti še vedno nasilni župnik Šinkovec, ki si je deval ta dan ledne obkladke na svoj rejni žolodec, da ni tako črna, kakršno hoče imeti samostan in cela rimsko - klerikalna stranka. Prodrla je napredna misel, ubila senec mračnjstva in ponosno se je dvignil prapor sokolski, prapor pravega, umnega napredka in dela. Pokazalo se je, kako malo je ljudstvo upoštevalo umazano agitacijo proti »Sokolu«. Od hiše do hiše so hodili naročeni hinavci, terejalko so ječale in mlo milole s Šinkovcem vred, da bi jim ljubi bog naklonil vsaj to veselje, in poslali dež. Celo nežni mladini niso priznale. V samostanski šoli so rekli učencem in učenkam, kdor gre gledat »Sokola«, ta bo izključen! Kratko, vse to eviljenje ni pomagalo nič. Zavel je nov sokolski prapor in krasno je uspelo njegovo slovesno razviteje z vsemi z razvitemi spojenimi slavnostmi. Par mračnjakov seveda ni razobelelo zastav in sicer nekaj v Loki sami in eden na Trati, ki se je, kar bodi mimogrede povedano, sijajno pokazala in častno sprejela došle goste.

Zlepa gorenjske sokolske župe in razvitiya prapora se je udeležilo okrog 300 bratov »Sokolov« v kroju. Med temi z veseljem konstatiramo lepo število koroških »Sokolov« boroveljskega društva. Sokolstvo je pozdravil škofjeloški župan notar Lenček, kateremu je odgovoril župni starosta dr. Matija Marinšek. Pri razvitiyu samem, ki je bilo impozantno, je najstarejši praporščak gorenjske sokolske župe pozval kumico novega prapora, požrtvovalno gospo Mileno dr. Zakrajškovo, da izroči prapor novemu praporščaku. Ob svečanosti tišini je izpregovorila kumica pomenljive besede praporščaku: »Izročam ti čist prapor, obrati ga tako čistega, in brani ga, ako treba, tudi z življenjem!« In dvignil se je prapor ponosno nad množicami, ki so ga z velikanskim navdušenjem pozdravljale. Pri slovesnosti je sodelovala domača godba, katere uspeh se mora pohvaliti, posebno v očigled težkočam, pod katerimi se je osnovala. Prišla pa je tudi mestna godba iz Kranja, ki zasluži vse priznanje. Igrala je prično in neumorno od jutra pri sprejemu gostov na Trati do poznega večera v šumečem gaju veselicega prostora.

Obhod po mestu je bil veličasten, udeležilo se ga je okoli 300 »Sokolov« v kroju in nebroj došlih gostov iz vseh krajev mile naše domovine. Javna telovadba na lepe in ta namen popolnoma ograjenem prostoru je pokazala velik napredek gorenjske sokolske župe.

Popoldanska veselica na veselice nem prostoru je bila jako številno obiskana. Prostor sam je bil okrašen z zelenjem in cvetjem, med katerimi so blesteli paviljončki. Med zvoki godbe in petja se je spremenil prostor in pravi raj šumnega veselja in proste zabave, tako da se bode spominjal vsak z radostjo tega slavlja. Zato pa gre največja zasluga škofjeloškemu gospem in gospodičam, ki se niso strašile dela in požrtvovalno spravile veselico na tak višek. Poleg teh pa se mora izreči javno priznanje in pohvala prvoboritlju škofjeloškega »Sokola«, g. Franu Dolencu, kateremu je treba izreči zaradi njegove velike požrtvovalnosti pristržno zahvalo. Veselica je uspela moralno in finančno izborna. Slovensko ljudstvo pa z veseljem pozdravlja novi prapor, ki veje ponosno nad glavami škofjeloških »Sokolov«, prapor Sokolski, prapor napredka.

V sredo, dne 12. julija zvečer ob 8.

se vrši

v areni „Narodnega doma“

shod

nakaterem bodo govorili drž. poslanec dr. Vladimir Ravnihar in deželni poslanci: Engelbert Gangl dr. Fran Novak in dr. Karol Triller.

Somitijeni! Udeležite se ga v velikem številu.

Dnevne vesti.

+ Ljubljansko okrajno sodišče. Dvorni svetnik Andolšek, dose-danji predstojnik okrajnega sodišča ljubljanskega, je šel v pokoj in sedaj so vse nemške moči in vsi nemški vplivi na delu, da bi prišel na to mesto nemški sodnik. Tekom kratkih mesecev je nemška vlada postavila na mesto deželnosodnega predsednika v Ljubljani in na mesto okrajnosodnega predsednika v Novem mestu, kateri mesti sta bila slovenska posest, dva Nemca in je zagrizenega nemškega nacionalca postavila za I. državnega pravdnika v Ljubljani. Dvorna svetnika Andolšek in Polec sta smela iti v pokoj, ker sta Slovenca, starejša dvorna svetnika Pajk in Schmeditz pa ne smeta iti v pokoj, ker sta Nemca. Zdaj torej hočejo spraviti na mesto predstojnika okr. sodišča ljubljanskega Nemca in čuje se, da je izbran za to mesto neki nemški nacionalac iz Celja. Tako jemljejo Slovencem mesto za mestom, ker je slovenskim klerikalcem vsak nemški nacionalac ljubši, kakor naroden sodnik!

+ Odlikovanje. Major Fran Vilfan pešpolka št. 78 je bil povodom svoje vpokojitve odlikovan z viteškim križcem Fran Josipovega reda. Major Vilfan je rodom ljubljancan in je služil delj časa pri pešpolku št. 17.

+ Naslov vladnega svetnika je dobil višji računski svetnik in predstojnik računskega departementa pri e. kr. deželni vladi v Ljubljani gosp. Josip Modic povodom svoje vpokojitve.

— Zborovanje slovenskih učiteljskih abiturientov in abiturientk se vrši dne 17. julija 1911 v Ljubljani v dvorani »Mestnega doma«. Pripravljali odbor vabi tem potom cenjeno učiteljsko, posebno pa učiteljski naraščaj na zgoraj imenovano zborovanje, ki bo za nas načelne važnosti in na katerem se bodo razmotrivala za nas najpomembnejša in najaktualnejša stanovska vprašanja. — Istim potom se vabi na zborovanje tudi prijatelje učiteljskega stanu, ki se interesujejo na bodočem razvoju tega stanu v narodu. Najvljudneje se nazonja, da se posebna vabila ne bodo razposiljala in so tem potom javljeni tudi zastopniki posameznih korporacij. Na večer se priredi vrtni koncert. Podrobni dnevni red objavimo pravočasno v stanovskem glasilu kakor tudi v drugih slovenskih listih.

— Proti Tolstovrški slatini so začeli nemški časopisi strasten bojkot. »Freie Stimmen«, »Tagblatt«, »Mitteilungen der Südmärk« so prinesli strupene članke, naj noben Nemec ne naroča te slatine, ker je v slovenskih rokah in podpira razna narodna društva. In mi Slovenci? Kritikovali bomo po stari navadi domače podjetje ter naročali in pili tuje slatine.

Za pogorelee v Gaberjih, katerim je požar dne 24. junija t. l. uničil poslopja, je daroval cesar 3000 kron.

Hud petelin je šmartinski kaplan Krišche, ki si hoče z rogovljenjem proti naprednjakom napraviti karijero. Svetujemo pa temu človeku, naj bo le po tih, kajti sicer mu bomo našli stvari, da mu bo kar po ušesih šumelo. Devičniki ne smejo

imeti umazanih lili. Krišche že ve, kaj mislimo s tem.

Iz Novega mesta. Koncert, ki ga je priredil tukajšnji »Salonski orkester« v prid pogorelec na Gaberju, je bil tako polnoštevilno obiskan, da je kljub veliki obsežnosti Tučkovega vrta zmanjkalo prostora. To je lep dokaz simpatije in naklonjenosti, ki jo uživa naš vrli orkester, zlasti pa, ker je poleg zabave občinstva, posvetil svoje delovanje v človekoljubne namene. Posamezne točke, katerih je bilo jako mnogo, so zelo ugajale številnim gostom in burnega odobravanja in zahtevanja po ponavljanju ni bilo konca. Vodstvo orkestra je v spretnih rokah in posamezni člani se odlikujejo po mojstski izurjenosti, da so kos vsaki težki nalogi. Meščani sploh goje simpatije do ubogih Gaberčanov, pri katerih so bili vedno dobro postreženi, kadar so počivali v njihovem prijaznem selu na potu na Gorjance ali pa nazajgrede v mesto.

Monumentalni spomenik rodbine Ivana Majdiča v Kranju. Slikovito ležeče mestno pokopališče v Kranju ima množico prekrasnih nagrobnih spomenikov. Kdo se tu ne spomni impozantnega, iz črnega marmornja narejenega spomenika z umetniško izvršenim genijem žalosti na grobišču družine veleindustrija g. Vinka Majdiča! Mogočne nagrobne kamne družin Franc Omersa ali Karel Pupp, smemo, ne da bi pretiravali, prištevati pravim nagrobnim posebnostim. Veličastna po svoje sta masivna, orjaška, v obliki piramide narejena stebra na grobu slovenskega pesnika prvaka dr. Franceta Prešerna in globoko čutečega lirika Simona Jenka; zadnjega krasi tudi pesnikov relief, delo nedavno umrlega kiparja Ivana Vurnika v Radovljici. Tem spomenikom se vredno pridružujejo drugi, večji ali manjši, opremljeni s pomenljivimi simboli. Vse pa nadkriljuje po vzvišenosti in velikosti v preteklem letu postavljena, a še le pred kratkim dodelana grobna kapelica, skoro bi jo lahko imenovali mavzolej, na grobu umrlega veleposestnika in veletrgovca Iv. Majdiča. Kakor znano, je bil pokojnik velikodušen dobrotnik mesta Kranja, ki je določil velika volila za »Dijaško kuhinjo«, za mestni ubožni zaklad, za Vincencijevo družbo in za »Društvo v varstvo otrok in oskrbo mladine« itd., ki pa je zapustil tudi precejšnjo vsoto, da se porabi za monumentalni spomenik sv. Janeza Nepomuka. Mimogrede omenjamo, da že izdeluje spomenik nadarjeni slovenski kipar Franc Bernekar. Spomenik bodo v kratkem postavili pred poslopjem e. kr. okrajnega sodišča v Kranju. Mavzolej na grobu rodbine Ivana Majdiča, v katerem počiva Ivan Majdič, njegova žena Ivana, rojena Sturm in njun v cvetju moške starosti nenadoma preminuli nadarjeni sin Janko Majdič, je zgrajen v modernem romanskem slogu v podobi četrkotnika, čegar streho tvori kamenita kupola. Mavzolej meri 3 m 60 cm v četrkotniku in dosega s križem, ki sklepa kupolo, približno višino devetih metrov. Mavzolej je narejen iz trdega granita iz Grizinjana, ki ima prijetno, rumenosivkasto barvo. Od postavka pa do vrha krase zgradbo fino obdelani, bogato profilirani granitovi kosi, katerih je vsega skupaj nad štiristo. Vogelna stebra kupole imata po en kubični meter prostornine. Nad portalom, čigar timpanon nosita dve simbolični konzoli, je v polkrogu narejen genij žalosti. Z njegove karakteristične glave odseva tako istinita žalost, katero čutijo ljubeča srca ob spominu na drage rajnike. Ozadje mavzoleja izpolnjuje v obliki velike altarne slike narejeni, zgoraj zaokroženi relief iz sneznobelega marmornja iz Karare. Relief predstavlja na mojstski način prizor na sodni dan. Veličasten angel plava tu pred nami, ki ga je poslal Gospod, da vzbudi iz smrtnega spanja v miru spavajoče in jih pripelje pred sodbo Gospodovo. V angelovem obrazu je izražena brezprimerna milina in nepopisna ljubezen. Saj je to angel, ki prinaša umrlim veselo poročilo, da je napočil dan vstajenja. Ljubeznivo razprostira angel svoje roke, da bi sprejel pod svoje okrilje vstajajoče, ki prihajajo iz grobov v svetlih haljah, z obraz, ki žare od veselja. Polni blaženega zaupanja upirajo svoje poglede v angela, njih srce se topi v sladkem pričakovanju, da jih skoro popelje Izveštar v blažena nebeska domovanja. Angel in vstajajoči, ki se ga oklepajo, polni hrepenenja, bodo dozdevno v tem trenutku izginili izpred naših oči, da stopijo pred Sodnika. Da, le toliko hočejo še počakati, da se jim pridruži tudi oni-le vstajajoči, ki si s trdom in naporom tu spodaj napravljajo pot iz tesnega groba, od katerega mora še odvaliti mogočen kamen. Zgoraj omenjenega genija žalosti in relief, ki predstavlja vstajenje, je izvršil dobro znani in priznani slovenski umetnik Ivan Zajec. Obe deli kažeta vse one vrline, katere imamo priliko opazovati pri drugih

njegovih umotvorih. Zajec ume temu, kar hoče ustvariti iz kamna, vdahniti velike, mogočne poteze in svojo svežo, samoraso moč. Mavzolej dobiva svetlobo skozi dve visoki, pisanobarvni okni, ki sta primerni slogu. Tako nastaja v notranjščini neka posebna razsvetljava, ki ima na sebi čar mističnega, svečanostnega in skrivnostnega. Notranjost mavzoleja pokriva križni obok, katerega je jako spretno in slogu odgovarjajoče poslikal znani slikar Matija Bradaška. Križni obok ima pod kupolo tri odprtine, ki imajo služiti kot ventilatorji. Žrf je hermetično zaprt prostor, ki ga pokriva marmornata plošča z dvojno vlogo. V žrf je lahko priti po železnih, v zid vzdanih stopnicah. Nad portalom je čitavi v črno marmornato dno z zlatimi črkami vklesan napis: »Rodbina Ivan Majdičeva.« Pod reliefom se nahaja tudi iz črnega marmornja narejena plošča, ki nosi v zlatih črkah nagrobni napis. Na Kranjskem sta le dva večja mavzoleja, kakor je pravkar opisani, namreč oni Jožefine Hočvar v Krškem in oni Anastazija Grün (grofa Antona Auersperga) v Thurn am Hardtu, oba je napravila ljubljanska tvrdka Feliks Toman. — Mavzolej na grobu rodbine Ivana Majdiča v Kranju je napravil po lastnem načrtu gosp. Feliks Toman iz Ljubljane. Mavzolej dela vso čast njegovi delavnici, ki sploh uživa jako dober glas. Bila je srečna misel, da je izvršitelj oporoke pokojnega Ivana Majdiča, namreč gospod Rudolf Kalkj, generalni zastopnik zavarovalne družbe »Dunav« itd. v Kranju, izročil to delo vrlim močem, kakor stakamnosce Feliks Toman in kipar Ivan Zajec. Delo hvali oba mojstra in tvori pravi umetniški okras mestnemu pokopališču v Kranju.

Mica Kovarčeva, piva nič pvačeva, ali izlet pevskega društva »Ljubljane«. V nedeljo je prigrmel v Lesce kakih sto klerikalcev in klerikalnih devic. Prišli so z Bleda in se zaleli v znano narodno gostilno Legatovo. Komaj so posedli za mize, so že izzivali mirne goste. V družbi je bil »ta fletni fajmošter« iz Begunj, videli smo tudi »ta trebuhastega« iz Lesce in nekega novopečenega kaplana. Ko se je zaslisl žvižg lokomotive, so hiteli klerikalci in klerikalke na kolodvor. Tako so hiteli, da so nekateri kar popolnoma pozabili plačati »ceho«. Obe natakariči sta mlo gledali za njimi. Prav katoliško!

Nezgode. 21letni delavki Mariji Zupan v Zagorju je pri delu spodrsnilo in je prišla pod voz, ki ji je strl desno nogo. — 16letnemu mizarškemu vajencu Jakobu Dolinarju je vsled lastne ne previdnosti odrezala cirkularna žaga dva prsta leve roke. — Kajzarjev sin Anton Sitar iz Križev v kranjskem okraju je padel dne 6. julija doma s črešnje in si zlomil levo nogo. — 20letni krovce Martin Oberthaler je padel dne 4. julija na Vrhniki s strehe in si desno nogo težko poškodoval.

Morilec ameriških izseljencev. Včeraj se je pričela v Zagrebu zanimiva obravnaava proti nekemu Bošnjaku Ivanu Milkoviču. Obtožba se glasi, da je Milkovič ameriške izseljence, ki so se vrnili s svojimi prihranki iz Amerike, moril in jih oropal. Tri izseljence, ki jih je Milkovič ubil in vrge v vodo, so dobili pri Karlovcu. Morilec svoja grozodejstva odločno zanika, vendar pa se je nabral med preiskavo toliko gradiva, ki dokazuje njegovo krivdo, da mu bo lahko krivdo dokazati. Obravnavna vzbuja v Zagrebu veliko zanimanje. Trajala bo več dni.

Ameriške novice. Umrla je v Clevelandu ena najstarejših naselnic 87letna Uršula Pečjak, ki se je naselila v Clevelandu pred 25. leti. Doma je iz Gradence pri Hinjah na Dolenjskem. Pokojna zapušča v Ameriki 10 otrok. — V železniškem rovu je ubilo v Charlevoitu 29letnega Slovenca Franca Ferlana, ki je doma iz Bržina na Štajerskem. Padla je nanj velika plast podkopane zemlje, ki ga je zadušila, predno so ga mogli odkopati. — Ponesrečeni Slovenec. Blaž Hauptman, doma iz Šmartna pri Litiji je padel v neko globoko jamo v okolici Forrest City in utonil. Jama leži v jako močvirnem ilovnem svetu. Hauptmanu se je vdrla izpodjedena zemlja, ker je stopil preblizo na rob jame, ki je jako globoka in napolnjena z vodo. Hauptman je bil v Ameriki 6 let. Doma v Šmartnem ima ženo in pet otrok.

Utopljenca našli. V soboto so iz Ljubljane blizu Fužin potegnili truplo 65letnega vpokojenega rudarja Tomaža Brvarja, o katerem smo že poročali, da je šel bržkone nameroma v vodo. Na truplu, koje so prepljali v mrtvašnico k Dev. Mariji v Polju, ni bilo opaziti nikakega nasilstva.

Ubegli šolarji. Iz Gradca sta od svojih staršev pobegnili 13letni Anton Kropač in Roman Glantschnig. Iz Gorice pa je iz konvikta pobegnil 13letni gimnazijec Karel Zettler. — Prva dva govorita samo nemško, zadnji pa slovensko in laško.

Mali Robinson, o katerem smo včeraj poročali, še ne govori resnice. Sedaj je izpovedal, da je še s šestimi drugimi takimi paglavci pobegnil iz zavoda sv. Vincencija v Celovcu in ko se je policija obrnila tja, je prišel odgovor, da je vsa njegova pravljica neresnična. Mora biti pravi ptiček ta dozdrevni Schneeweiss.

Se nista prava mojštra. Minuli teden sta se v naše mesto zopet priklatala dva goljufa, ki pa še nimata dovolj prakse. Najprvo sta šla v Suttnerjevo trgovino, kjer je eden kupil nikelnasto uro, katero je plačal z drobižem. Drugi si je izbral pa obesek ter ga plačal z bankovcem za 50 K. Ko je pograbil drobiž, je hotel na znan način spraviti tudi bankovec, kar se mu pa vsled blaginjarne karizmatičnosti ni posrečilo, marveč je moral z najljubljenejšim oproščanjem oddati bankovec. Na to sta odšla v Benediktovo trgovino ter kupila gumb za 30 v in isto poskušala, kar jima pa zopet ni uspelo. Od tu sta šla v drožerijo v Šelenburgovo ulico po kalodot in naletela na isto smolo, kakor prej. Nazadnje pa sta poskušala svojo srečo v Magdičevi trgovini, kjer jima pa usoda zopet ni bila mila. Ze vsa obupana sta odšla po Dunajski cesti na Slovenski trg. Ker sta bila zelo pazljiva, sta opazila, da ju nek gospod zasleduje in kakor plaha zajca sta odšla vsak svojo pot. Eden je srečno odnesel pete, drugi pa je zbežal v kavarno Union, kjer je šel takoj pri drugih vratih ven. Tu ga je sprejel takoj pri drugih vratih stražnik in aretiriral. Pravi, da je provizijski potnik in krošnjar z urami Alojzij Fried, da je rojen 1882 v Budjovcih in da je prišel v Ljubljano iz Trsta, kakor tudi njegovi tovariši, o katerem noče nič drugega vedeti, kakor da je istotako, kakor on, provizijski potnik. Pri sebi je imel garderobni listek ročne torbice, katero je imel spravljeno na kolodvoru in v črnozlati list. Oddali so ga sodišču.

Junaka. V nedeljo sta se sprla v neki gostilni v Vodnati dva gosta in si skočila v lase. Pri tem je tudi eden grozil svojemu nasprotniku s samokresom. Nek drug gost pa je hotel strahovati stražnika. Ko je ta odpravljal godbo, je stopil junak k stražniku in mu zagrozil, da bo dodelal vsled tega že obračunala v Trnovem, kakor bo dodelal civilno oblečen. Leta ga je legitimiral, potem pa pustil iti, kamor je hotel. Komaj pa pride iz zveze na Staro pot, kjer je srečal nekega moža, kateremu je začel groziti s samokresom. Oba imata pričakovati zaslužnega plačila.

Vlomilčeva smola. Leta 1879. v Stari Loki rojeni, že 13krat predkaznovani slaboglasni Lovro Dermota, je pred kratkem v Mostah vlomil in ukradel 50 K vredno obleko, katero je najprvo nesel na Vič in ker je ni mogel tam prodati, je šel z njo v Šiško. Tam je z obleko krošnjaril po gostilnah in se v neki zganjariji tako napil, da je pozneje prenočil kar pod nekim kozolecem. Ko se zjutraj prebudi, je opazil, da je bilo prejšnji dan vse njegovo delo zastoj, kajti med tem, ko je možakar brezskrbno spal, mu je obleko, ki jo je bil prejšnji dan ukradel sam, sedaj odnesel nek drug nočni ptič. Dermota je šel nato v Ljubljano, kjer ga je policija aretirala in izročila deželni sodišču.

Delavske knjižnice prodajal. 33-letni brezposelni mlinar iz Homca Albert Jerman je v neki zganjariji prodajal delavsko knjižnico, glasečo se na ime Antona Nachtigala. Ko je stražnik o tem doznal, je šel takoj po Jermana, kateri je bil pa med tem časom prodal knjižnico za 40 vin. ter ga aretiriral.

Gostilniško kazalo je nek ponočnjak odtrgal in odnesel pri gostilni Josipine Jermanove v Kolodvorski ulici ter ji s tem napravil 9 kron škodo.

Na cesti onemogla. V nedeljo popoldne je 84letna Meta Hribarjeva v Ravnikarjevi ulici tako onemogla, da so jo morali z rešilnim vozom odpeljati v deželno bolnišnico.

V spanju okraden. Ko je včeraj popoldne delavec Ivan Hrašar pri vojaškem skladišču na ljubljanskem polju zaspal in prej položil poleg sebe kovčeg z obleko, ga je med spanjem obiskal nek uzmovje in mu odnesel kovčeg.

Zaradi prepovedanega povratka je bil v nedeljo zvečer aretirani znani 48letni nasilni postopač Mihael Vojska.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 10 Slovencev in 14 Hrvatov.

Izgubil je sluga Matevž Igljič zlat prstan. — Ključavničarjeva žena Marija Doberletova je izgubila denarnico s srednjo vsoto denarja. — Neža Sopčičeva je izgubila žensko ročno torbico s srednjo vsoto denarja. — Policijski oddelkovodja je našel v nedeljo na frančiškanskem mostu nekaj blaga za žensko obleko.

Dotični znani gospod, ki si je na veselici »Merkurja« v areni »Narodnega doma« izposodil hote ali uho-

dežnik, se pozivlja, da ga blagovoli izročiti restavratorju »Narodnega doma«, ker bi imel sicer neprimerno. »Slovenske Filharmonije« popolen orkester koncertira danes v park-hotelu »Tivoli«. — Začetek ob pol 5. popoldne. Vstopnina prosta.

»Slovenske Filharmonije« oddelki koncertira jutri pri večernih predstavah Elektroradiografa »Ideal« na vrtu hotela »Malič«, Franc Jožefova cesta. Začetek ob 8. zvečer.

Narodna obramba.

V Štepanji vasi bo v nedeljo, 16. julija popoldne pri vrlem narodnjaku g. Ivanu Bričlju velika veselica ondotne Ciril-Metodove podružnice. Ta veselica bo gotovo nekaj nenavadnega, saj se trudi odbor na vse moči, da bo zabava vprek in vprek dovolj. S posameznimi stvarmi pridemo počasi na dan, ker ni dobro, če se izve vse naenkrat. A z mirno vestjo lahko rečemo že danes, da se bo pozneje vsakdo, ki bo slišal, kaj izvanrednega so zopet priredili Štepanjci, kesal, ker ni šel v Štepanjo vas. Da pa ne bo koga vznemirjalo tako nepotrebno kesanje, naj sklone vsakdo takoj, ko prebere te vrstice ali izve na drug način o naši prireditvi, da ne gre v nedeljo nikamor drugam kot v prijazno, zavedno Štepanjo vas, kjer bo ta dan veselje in radost doma.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za občino Moste priredi 20. avgusta veliko vrtno veselico pod imenom »Ciril - Metodov bob v Šmartnem«, v Šmartnem pri g. Dolničarju, na kar že sedaj opozarjamo slavno občinstvo. Cenjena društva pa prosimo, da se po moč ozirajo na to prireditve.

Obrambnemu skladu družbe sv. Cirila in Metoda so se nadalje prijavili: 916. dr. Jos. Globevnik, Novo mesto (plačal 103 K 1 v); 917. moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Novem mestu (plačala 108 kron); 918. Krško uradništvo.

Krško uradništvo se lepo zani-ma za obrambno delo. Kmalu bo imelo zbran kamen za Ciril-Metodov obrambni sklad. Prispevali so gg.: Dr. G. 5 K, dr. Jan 20 K, Korbar 30 kron, dr. Maurer 10 K, neimenovan 5 K, Perovšek 20 K, dr. Pučko 20 K, Rajar 30 K, Rezač 10 K in dr. Vido-vič 10 K. Naj bi jima sledila tudi druga mesta po skupinah!

C. M. podružnica za Škofljico priredi v nedeljo, dne 16. julija na senenatem vrtu g. J. Jesiha pri »Rdečem križu« v Rudniku veselico v korist družbi sv. Cirila in Metoda. Pričetek ob treh popoldne. Spored: godba, srečelov, korijandoli, prosta zabava, ples itd. Nadejamo se mnogobrojne udeležbe domačinov in okoličanov, posebno tudi Ljubljancev. Poslednji naj uporabijo vsako priliko, da nam donesejo slovenske zavednosti in rodoljubnega ognja.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala za god rodoljubna gospa Marija vdova Medvedova v Zagorju ob Savi 20 K. Blagopokojni njen soprog bi ji gotovo srčno se smehljajoč rekel: »Prav tako! Hvala!« Mesto njega pa v imenu družbe sv. Cirila in Metoda kličemo: »Prav tako, častita gospa! Hvala!«

Na dan sv. Cirila in Metoda nabrala je gospa Ljuba Lipejeva v Brežicah v družbi, zbrani pri črni kavi pri g. Schweigerju 13 K in jih poslala naši družbi. G. Albin Ravnikar na Rakeku je poslal 7 K. Hvala cenjenim darovalcem!

Društvena naznanila.

Sokol II. naznanja svojim članom, da se udeležijo korporativno v kroju II. zleta Sokolske župe Ljubljana I., kateri je v nedeljo dne 16. julija t. l. v Kamniku. Zbirališče državni kolodvor. Odhod vlaka ob 7. 28 zjutraj. Odbor vabi člane, kakor tudi cenj. občinstvo, da se kar v največjem številu odzovejo vabilu. Na zdar. Odbor.

Turistični napredek. Prometno društvo na Bledu prireja letos za letoviščarje skupne izlete tujcev. Ta misel je imenitna, ker se s tem tujcem nudi zabava in so taki skupni izleti v francoski rivijeri že davno uvedeni. Že lansko leto je hotelir pri Zlatorogu na Bohinjskem jezeru g. Rauhekar prirejal take skupne izlete, ki so bili od tujcev zelo pohvaljeni. Gospod Rauhekar namerava letos zopet prirediti iz hotela Zlatorog skupne izlete.

Prosveta.

Zemljevid »Matice Slovenske«. Vsem naročnikom tega zemljevida naznanjamo, da je bil zemljevid v rokopisu že izdelan pred poldrugim letom, da pa še ni izšel vsled tiskarsko-tehničnih ovir.

Klub ljubljanskih diletantov priredi v nedeljo, dne 16. julija t. l. v areni Narodnega doma »Gospodje

sinovi«. Velekomidna burka v III. dejanjih. Za slovenski oder priredil Fr. Kobal. Po predstavi prosta zabava in ples. Vrši se pri pogrnjenih mizah. Vstopnina 40 v. Začetek ob 8. zvečer. K obilni udeležbi vjudno vabi odbor Kluba ljubljanskih diletantov.

Slovensko Sokolstvo — v Kamnik!

Po sklepu župnega občnega zbora se vrši dne 16. julija t. l. II. zlet sokolske župe Ljubljana I. in sicer v Kamniku. Bratje in sestre župe Ljubljane I. in ostalih bratskih žup, udeležite se v polnem številu tega sokolskega praznika! Vabimo pa tudi iskreno in prisrčno vse prijatelje slovenskega Sokolstva na ta dan v prijazni Kamnik!

V Kamniku bijejo že nekaj let narodni, pa tudi kulturni boj med našim svobodo in načelom cerkvenodušne avtoritete, torej med obema glavnima svetovnuima nazoroma. Proti nasilno nastopajočemu sovražniku nastopi Sokolstvo pogumno in neustrašeno za svobodo misli in narodov napredek!

Dosedanje delo kamniškega Sokola je pripravilo v mestu in okolici tla za sokolsko misel, zato pridite vsi, ki vam je pri sre narodov napredek! 16. julij bodi praznik našega dela in stremjenja za povzdigo narodnih, telesnih in нравnih sil, ta dan pregledimo svoje moči in črpajmo iz nje nove energije za naše nadaljnje kulturno delo!

Na svidenje v Kamniku, kamor nas vleče k bratom srce in nas kliče sokolska dolžnost!

V Ljubljani, dne 25. junija 1911.

Predsedstvo sokolske župe Ljubljana I.

Dijaško podporno društvo „Radogoj“.

Zadnji termin za vlaganje prošenj je 15. avgust. Abiturijentje naj prilože prošnjam maturitetno in ubožno spričevalo, iz katerega naj bo jasno razvidno premoženjsko stanje prošilčev, oz. njegovih staršev, visokošolec naj pa priloži prošnjam spričevala o prenehanju izpitu, oz. kolokvijska spričevala in ubožni list. Na prošnje, ki ne bodo imele teh prilog, se odbor ne bo oziral. — Opozarjamo gg. visokošolec in abiturijente, da je letos društveno denarno stanje zelo neugodno. Število podpor družstvu se je namreč letos zelo skrajšalo; naravna posledica temu bo, da tudi društvo ne bo moglo dati toliko podpor, kakor v preteklem letu. Apeli na občinstvo, denarne zavode, občinske zastope itd. so ostali večinoma glas vpijočega v puščavi. Prosilcev vsako leto več, denarnih prispevkov vedno manj! Kako bi bilo mogoče dvigniti prispevke družstvu?

Odbor je storil v tem oziru, kolikor je mogel, vspehi so bili majhni. Mislimo, da ne preostaja drugega, nego da pomaga dijaštvo samo društvu pri nabiranju podpor. To bi bila lepa, hvaležna in prav koristna naloga visokošolec in abiturijentov v počitnicah. Dijaštvo naj ne zahteva samo od podpornega društva, temveč naj tudi dejansko pomaga društvu pri nabiranju prispevkov. Abiturijenti in visokošoleci! nabirajte prispevke za »Radogoj« pri privatnih osebah, prirejte društvo v korist veselice, igre itd.; le na ta način se bo dalo najpotrebnejšim dijakom pomagati toliko, da nadaljujejo, oz. končajo svoj visokošolski študij. Pričakujemo, da ta naš poziv najde mnogo odmeva ne le med krajskim, ampak tudi med goriškim in štajerskim dijaštvom, ki bi v tem oziru lahko storilo mnogo več, kakor doslej.

Na delo tedaj gg. abiturijenti in visokošoleci! ne držite v počitnicah križem rok, da ne hoste po razdelitvi podpor jadikovali, če društvo ne bo moglo ugoditi vašim željam.

Odbor »Radogoj«.

Razne stvari.

* Vročina. Kakor poročajo iz New Yorka, je vročina klub neviht še vedno neznosna. Še pred tremi dnevi je zahtevala 55 žrtev. Število žrtev vročine znaša v Zedinjenih državah najmanj 1000.

* Kolera. Trgovci Ziga Klein, ki se je bil vrnil iz Amerike na nekem italijanskem parniku, je zbolel za znaki kolere. — V mestni bolnišnici v Štambulju so konstatirali en slučaj kolere. — V Anatoliji se kolera razširja. — V guberniji Samara je zbolelo tekom zadnjih 5 dni 15 ljudi za kolero, od katerih je eden že umrl.

* Katoliški poštenjakovič ali vse za cerkev. Iz Frankobroda poročajo, da je katoliški župnik Schneider v Wiesbadnu odstranil in prodal mno-

go zelo dragocenih starin brez vednosti cerkvenega predstojnika iz samostana v Armsteinu. Oblasti so že uvedle preiskavo in je ta dognala, da je župnik brez vednosti vlade prodal umetnine, oljnathe slike in lesene sohe visoke arheološke vrednosti nekemu trgovcu za umetninami v Wiesbadnu. Oljnathe slike so vse last fiskusa in vlada je trgovcu prepovedala, da ne sme tih umetnin naprej prodajati. Zanimivo pa je, da župnik ni kradel v svojem lastnem interesu, marveč za stavbni fond za cerkev v Niedersehlbachu.

* Potres na Ogrskem. Škoda, ki jo je napravil potres v Kečkemetu, morejo šele danes natančneje presoditi. Občina sama ima en milijon kron škodo. Skupna škoda pa bo znašala v Kečkemetu nad 10 milijonov kron. Občinski svet je sklenil, da ne sprejme tuje pomoči, pač pa da zaprosi pri vladi za večje brezobrestno posojilo. Velike preglatvice delajo mestu sedaj zidariji, ki hočejo nesrečo brezvestno izkoristiti in zahtevajo naravnost nezaslišane vsote. — Potres, ki je po zatrdilu učenjakov, posledica usedenja cele ogrske nižine, in se bo še večkrat ponavljal, pa je imel tudi še druge posledice. V Budimpešti na oglu ulice Arena in Szonty utce, je včeraj počila zemlja kakih 20 m na dolgo in napravila se je kakih 25 m globoka luknja, v katero so popadali vozovi. Počile pa so tudi vodovodne cevi in napolnile luknjo z vodo, tako da so konji utonili. Le s težavo so rešili gasilci voz-nike iz globoke špranje. Razpoka pa se je napravila vsled tega, ker se je podrl v globini kanal, ki ga je bil zrušil potres. Sosedne hiše bodo morale sedaj biti par dni brez vode, brez plina in brez električne luči. — Mestni stavbni urad pa je mnenja, da se bodo enaki slučaj dogajali še v drugih ulicah. Seveda je promet na podcestni železnici popolnoma ustavljen.

Telefonska in brzojavna poročila.

Jugoslovanska parlamentarna zveza.

Dunaj 11. julija. Iz krogov slovenskih parlamentarcev izve naš dunajski urednik, da bo imela v soboto ali nedeljo jugoslovanska parlamentarna zveza svoje prvo zborovanje. V tej zvezi se zedinijo napredni poslanci in narodno dalmatinski ter neklerikalni hrvaški in slovenski poslanci in bo za predsednika izvoljen dr. Ivčević. Oni štirje dalmatinski klerikalni poslanci, ki jih vabi dr. Šusteršič v svoj klub, se še niso odločili za vstop. Posebno neodločen je don Perić in je skoro izključeno, da bi pristopil v Šusteršičev klub, ker je svoj čas izjavil, da s Šusteršičem ne mara sedeti v istem klubu.

Konference s parlamentarci.

Dunaj 11. julija. Včeraj so bili brzojavno pozvani na Dunaj na konferenco z ministrskim predsednikom Gautschem člani predsedstva »Enotnega Češkega Kluba«. Dr. Kramar se je že danes dopoldan odpeljal, popoldan se odpeljuje Fiedler, Kloač in Udral. Konference bodo obsegale posvetovanja glede stališča Čehov napram vladi. Tudi predsedstvo nemškega »National-Verbanda« je bilo pozvano na konferenco. Ker pa nobeden član predsedstva na Dunaju ni navzoč, so morali konferenco preložiti na poznejši čas. Konferenca s češkimi socialnimi demokrati se vrše 13. t. m.

Dunaj, 11. julija. Listi poročajo, da bo imel ministriški predsednik Gautsch tudi z Jugoslavlani konferenco kar pa ni zelo verjetno, ker Zveza južnih Slovanov še ni konstituirana. Gautsch bo imel konferenco zato menda samo Šusteršičem, kar pa je pri dejstvu, da tudi klerikalni klub še ni konstituiran zelo čudno.

Škandali na dunajskem rotovžu in kriza.

Dunaj, 11. julija. Današnji jutranji listi poročajo o znani korupcijski aferi dunajskih gozdov iz peresa dunajskega župana dr. Neumeierja, ki zlasti ostro napada dunajskega podžupana Hierhammerja in imenuje njegovo postopanje »Pasehawirtschaft«. Hierhammer hoče nastopiti proti Neumeierju v današnji seji takozvanega »Bürgerkluba«; njegovi napadi pa najbrže ne bodo prišli v razpravo, ker je Neumeier v Nemčiji in se bo zaveda vsled tega najbrže zavlekl. Gotovo pa je, da odstopi eden izmed obeh, kar pa nima mnogo pomena, ker sta oba iz podobnega lesa. V zvezi s to zadevo je prišlo na rotovžu danes do velikega škandala med nekim občinskim svetovalecem in nekim uradnikom, ki bo imel za posledico dvoboj na pištole.

Stavka mizarskih pomočnikov v Gradcu.

Gradec, 11. julija. Mizarski pomočniki so začeli stavkati in je ena njihovih zahtev, takozvana črna lista. Načelnik pomočnikov naj bo posredovalec med mojstri in pomočniki.

Mladočeška organizacija za Moravsko.

Brno, 11. julija. Mladočeška organizacija raztegne svoj delokrog tudi na Moravsko. Dr. Kramar je že kupil list bivešega ministra Žačka »Moravsko orlico«.

Ogrska zbornica.

Budimpešta, 11. julija. V ogrski zbornici pridejo jutri na razpravo vojaški reformni zakoni. Opozicija se že pripravlja na obstrukcijo. De-bata o teh zakonih bo zavzela najbrže celo poletje.

Nov ogrski trgovinski minister.

Budimpešta, 11. julija. Iz parlamentarnih krogov se poroča, da bo podpredsednik avstro-ogrške banke Popović poklican v ministrstvo kot trgovinski minister, namesto umrlega ministra Hieronymija.

Povodnji na Ogrskem.

Budimpešta, 11. julija. Iz cele Zgornje Ogrske prihajajo poročila o velikih povodnjih. Železnični promet je deloma ustavljen, mostovi, zlasti v porečju reke Maros, so hudo poškodovani. Nevihte in toča so napravile velikansko škodo posebno poljedelstvu.

Stavka pekovskih pomočnikov.

Budimpešta, 11. julija. Stavka pekovskih pomočnikov je končana.

Slovanski časnikaški kongres v Beogradu.

Beograd 11. julija. Na snočnem banketu na čast slovanskim žurnalistom, kateremu je prisostovalo nad 400 oseb in sicer od vlade naučni minister Jovanović in pa župan Davidović ter mnogo pisateljev, urednikov, meščanov in meščanic je nazdravil predsednik Vusić vsem udeležencem 10. slovenskega časnikaškega kongresa. Govorila sta nato še Vavrinec in Pavle Harinović. Rus Kulakowsky je nazdravil misli ojačenja slovenske samostojnosti in slovenskega edinstva. Srb Curčić je pozdravil jubilara Holecčka, Slovak Vajasky je nazdravil srbskemu narodu, Rus Vergun je spregovoril v vseh slovanskih jezikih, ter nazdravil Beogradu, slovanski straži ob Donavi in deklamiral svojo pesem, ki jo je spesnil na čast Beogradu. Bolgar Zlatarov je pozdravil ekonomsko kulturno bratsko zblizanje Srbov in Bolgarov. Slovenec Soldić je pozdravil vseslovenske narode, ter jih pozval, da naj stoji zvesto na strani Sloven-cov v njih kulturnem boju. Lužiški Srb Tužidsky je povdarjal, da ostanejo Lužičani vedno verni svojemu slovanskemu plemenu. Govoril je nato Svanicki in Rus Basmakov, ki je poudarjal, da leži velikost Slovanstva v moči njegovega razvoja v njih bojnem in kulturnem razvitku. V vseh teh težnjah najdejo v Rusiji slovanski narodi tople prijatelje. Rusija ne išče teritorialnega povečanja marveč ljubezen slovanskih narodov, ker je pozvana, da čuva nad slovanskimi interesi. Hrvat Grlović naglašja skupnost hrvaških in srbskih interesov in teženj. Poljak Kulakowsky nazdravi slovanski narodnostni ideji in pravi, da bodo Poljaki vedno ostali verni svojim bratom. Burne ovacije so sledile njegovim besedam. Godba je po posameznih govorih zaigrala himne dotičnih narodov in pevsko društvo je zapelo te himne. V bratskem razpoloženju se je vršil banket pozno v noč. Danes imajo na kongresu posamezni referenti svoje referate.

Črna gora in Turčija.

Dunaj, 11. julija. »Neue Freie Presse« poroča iz Carigrada, da se je stal tam ministriški svet, ki je sklenil v ožgem dejstvu, da odklanjajo Malisori turške ponudbe in zahtevajo garancije evropskih velevalst preklcati vse storjene ponudbe, obenem pa podaljšati Malisorom rok, da se podvržejo za 20 dni. Po celi Makedoniji je opazati obsežno četaško gibanje. Turška vlada je poslala v vstasko ozemlje mnogo novih vojev, ter blokirala celo črnogorsko mejo. — Razmerje med obema državama je do skrajnosti napeto in skoro brez-upno.

Berolin, 11. julija. V Petrogradskih političnih krogih so baje zelo nezadovoljni s postopanjem Črne gore. Posebno je Rusija zamerila črnogorskemu kralju Nikolaju, da ščeva Albance proti Turčiji ter da je tudi onemogočil mirovna pogajanja nadškofa iz Skadra. Rusija baže namerava odtegniti Črni gori velike letne subvencije, ki jih dobiva Črna gora od Rusije. Ta vest pa je brez dvoma skrajno tendenciozna.

Pogajanja zaradi Maroka. — Zedinjene države proti Nemčiji.

Pariz, 11. julija. Nemško-francoska pogajanja se vrše tajno. Francosko ministrstvo je v zbornici odklonilo odgovor na interpelacijo glede stanja spornih točk. »Ecco de Paris« poroča iz New Yorka, da so Zedinjene države s posredovanjem svojega poslanika v Berlinu izjavile, da ne morejo pristopiti, da bi si pridobila Nemčija na zahodni obali Maroka kako priistanišče, ker je to nasprotno amerikaškim interesom.

Književnost.

— Rim. Česko napisal I. S. Machar, po šesti spopolnjeni izdaji z avtorjevimi dovoljenjem prevel V. M. Zalar. Založil L. Schwentner. Cena broš. 3 K, vez. 4 K, s pošto 20 v več. Ovitke te knjige je naslikal češki umetnik Kupka. Ta slika pove prav za prav celo vsebino knjige. Poleg ponosnega paganskega Rimljana je naslikan potuhnjena srednjeveški papež in boj med poganskim in krščanskim Rimom je bistvo Macharjeve knjige. »Rim« je po obliki potopis. Ta oblika da Macharju vso svobodo, da je s šendovito pesniško silo in umetniškim mojstvom povedal marsikaj, kar strogo ne spada v okvir njegovega dela. Z navdušenjem in ljubeznijo popisuje Machar poganski Rim in s sovraštvom in zaničevanjem slika krščanski Rim in srednjeveško papeštvo, ki je z zavratnostjo zastrupljalec uničilo pogansko kulturo. V vsakem stavku tega znamenitega dela, ki je preloženo že tudi na nemški jezik, se zrcalita duh in pesnika moč I. S. Macharja, avtorja »Magdalene« (ki je tudi že izšla v slovenskem jeziku, čeprav v slabem prevodu) in mnogih lirčnih in satirčnih pesmi. »Rimu« želimo, da bi našel čim največ bralcev. Slovenski prevod »Rima« je odličan.

— Zupančič v novi izdaji. Največji naših živčnih lirikov Oton Zupančič je doživel nekaj posebnega in v Sloveniji zelo redkega. Njegove pesmi in sicer »Časa opojnosti« in »Čez plan« so v prvi izdaji pošle. Založnik L. Schwentner je sedaj »Časa opojnosti« in »Čez plan« izdal v drugi jako lični izdaji. Kaj je Oton Zupančič v slovenskem pesništvu pač ni treba praviti in ocenjevati njegove pesmi bi bilo pač tudi precej odveč. »Časa opojnosti« in »Čez plan« veljata vsaka broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 10 v več.

Vse tu naznanjene knjige se dobivajo v »Narodni knjigarni« Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Izpred sodišča.

Kazenske razprave pred okrajnim sodiščem.

Aroganten napadalec. Znani nemški karikatist Pressel v Sisk, bivši železničar, se je razkrinkal včeraj pred okrajnim sodiščem po raznih pričah kot prepirljivec in skrajno nasilen človek. Pred sodišče je tiral sam gospo Herbstovo iz Siske, ker se je čutil užaljenega s tem, da je gospa Herbstova pozvala 18. maja t. l. orožnike in to zato, ker jo je on napadel z revolverjem. Stvar se je vlekla delj časa in včeraj šele je prišlo do končne rešitve. Glavna priča Terezija Sedev je namreč jasno in odločno pod prisego izpovedala, da je Pressel dne 18. maja prišel iz kuhinje z revolverjem v roki in nameril na gospo Herbstovo, ki je sedela na stopnicah tako, da mu je kazala hrbet. Ona je gospo opozorila na pretečo nevarnost in šele nato se je Pressel umaknil. Priča tudi potrdi, da je ona sama nasvetovala Herbstovi, da naj proti tako nevarnemu nasilnežu pokliče orožnike. Dalje je označila Presselna kot prepirljivca, ki se prepira z vsemi strankami v hiši. Za njo je prišel nekoč med prepričnim celo na stranišče. Zastopnik obtoženca navaja v zagovor njegovo nervoznost, na katerej boleha že odkar je imel na železnici neko nesrečo. — Obenem pa toži Presselja tudi ga. Balantičeva, ker ji je nekoč zagrozil s palico in jo sirovo zmerjal z besedami »Sie Luder Sie«. Sodisce je kaznovalo Presselna radi obeh pregreškov na 20 kron kazni ali 3 dni zapora. Kot malenkostno zadostilo je dobil Pressel za svoj polom v tem, da je sodisce obsodilo na 10 kron globe tudi Balantičeva, ker mu je med nekim prepričnim zaklicala: »Pojdi se stran, ti proklet, hudičev, stari dedec.«

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Preveč je imel korajže. France Klopčič, 18 let star sin kajžarja v Šrnjah, je šel ponoči 14. svečana t. l. s tremi svojimi tovariši po vasi Soteska. Prišel je pa od nekega 18letni Franc Cerar, po dom. Hadarinov, posestnika sin iz Soteske. Ko je zakukal, sta mu dva Klopčičeva tovariša zvižgala. To je Cerarja ujezilo, pobral je kol in jih hotel napadati. Ona dva, ki sta zvižgala, sta navidezno bežala, on pa je tekkel za njima, na kar so ga vsi štirje napadli. Klopčič je pa skočil k njemu ter ga z odprtim nožem sunil v levo nadlehtnico in levo lopatico. Obdolženec je vse priznal in se zagovarjal s popolno pijanostjo, česar priče niso potrdile. Sodisce ga je obsodilo na 6 mesecev težke ječe.

„Domovina“

posreduje pri oddaji primernih stanovanj za dijake. Zato prosimo vse one stranke, ki imajo oddati dijaška stanovanja, da javijo to čim prej odboru društva; ravnotako se lahko obračajo starši dijakov do društva, ki bode njihovim željam radevolje ustreglo. — Pojasnila daje gosp. prof. Anton Jug, Ljubljana, Dalmatinova ulica 3 I.

Poslano.*

Na notico v »Jutru« glede stavke v moji kartonažni tovarni sporočam cenj. občinstvu v informacijo sledeče:

Za svojo tovarno nisem sklenil z društvom knjigoveških pomočnikov nikdar kake pogodbe. Nasprotno, pred 4 leti sem celo odločno odklonil vsako posredovanje imenovanega društva. Tudi nisem zviševal polagoma delavnega časa, temveč je le-ta ostal do danes taisti, kot je bil nekdanj. Sicer sem se pa bil glede delavnega časa vedno natančno domenil z vsakim pomočnikom, predno sem ga sprejel v službo. Izrazil tudi ni nobeden izmed gospodov nikdar kake nejevolje, dokler nisem pred par tedni strogo prepovedal donasati opojnih pijač v tovarno. Tedaj pa je pri nekaterih gospodih izbruhnila jeza na dan in zapretili so mi — ne da bi se kdo bil popreje osebo obrnil do mene — potem svojega društva takoj z najskrajnejšimi sredstvi. Ker nisem bil vezan na nobeno pogodbo in se naravno vsled tega tudi nisem hotel z društvom pogajati, stopili so pomočniki v stavko.

Izmed stavkajočih knjigoveških pomočnikov ne izvršuje nobeden knjigoveških del in sem jih večidel še-le sam moral izučiti v kartonažni stroki. Vzglje temu imajo po 24—28 K plače na teden in tudi praznike popolnoma plačane, dasi takrat ne delajo. Ker pa ima voditi vsak večji oddelek uslužbenk, je naravno, da se morajo držati tovarniškega delavnega časa, drugače podrejene moči dela nimajo.

Stavkajoči gg. pomočniki ne pomislijo, da se ima moja tovarna na zunanjih trgih (ki pridejo pri meni v prvi vrsti v poštev) boriti z nepopisno konkurenco in da bi moral kmalu tovarno zapreti, če bi bil odvisen od takih organizacij, ki bi od mene lahko slehni trenotek — grozeč s stavko — poljubne zahteve izsilile. Takemu terorizmu pa se bom vedel že še pravočasno izogniti, o tem naj bodo gg. stavkajoči pomočniki prepričani.

J. Bonač, sin.

* Za vsebino tega poslanega ne prevzame uredništvo nobene odgovornosti.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 11. julija 1911.

Denar	Diagonal
4% majeva renta	92.15 92.35
4 1/2% srebrna renta	95.95 96.15
4% avst. krona renta	92.05 92.25
4% ogr.	91.15 91.35
4% kransko deželno posojilo	94.50 95.50
4% k. o. češke dež. banke	93.65 94.65

Srečke.	Denar	Diagonal
Srečke iz l. 1860 1/2	418.— 430.—	
„ „ 1864	610.— 622.—	
„ „ tiska	305.— 317.—	
„ „ zemeljske l. izdaje	292.75 298.75	
„ „ „ II.	278.— 284.—	
„ „ ogrske hipotekne	248.— 254.—	
„ „ dun. komunalne	197.50 507.50	
„ „ avst. kreditne	500.— 510.—	
„ „ ljubljanske	81.60 88.60	
„ „ avst. rdeč. križa	70.25 76.25	
„ „ „ „	44.50 50.50	
„ „ „ „	34.50 39.25	
„ „ „ „	248.50 251.50	

Belasce.	Denar	Diagonal
Ljubljanske kreditne banke	473.50 475.50	
Avst. kreditnega zavoda	656.— 657.—	
Dunajske bančne družbe	546.50 547.50	
Južne železnice	119.70 120.70	
Državne železnice	745.90 746.90	
Alpine-Montan	813.— 814.—	
Češke sladkorne družbe	288.— 291.80	
Zivnostenske banke	280.50 281.50	

Valute.	Denar	Diagonal
Cekni	11.36 11.39	
Marke	117.40 117.62	
Franki	95.05 95.20	
Lire	94.60 94.80	
Rubli	253.70 254.50	

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 11. julija 1911.

Termin.	Denar	Diagonal
Pšenica za oktober 1911	za 50 kg 11.51	
R2 za oktober 1911	za 50 kg 9.48	
Koruzi za julij 1911	za 50 kg 7.61	
Koruzi za avgust 1911	za 50 kg 7.71	
Koruzi za maj 1912	za 50 kg 6.90	
Oves za oktober 1911	za 50 kg 8.—	

KINTA

Priznana močna, lahko tekoča solidna in neprekosljliva so **KINTA** kolesa.

Najboljše jarnjstvo. Ustrojeni ceniki brezplačno.

K. Čamernik
Ljubljana, Dunajska cesta 9.
Special. trgovina s kolesnim posam. deli.
Izposojevanje koles.

Razglas.

Zaradi poprav pri župni cerkvi v Gor. Logatcu

vršila se bode pismena ponudbena zmanjševalna razprava. — Proračunjena so:

zidarska dela	K 2724.77
krovska in kleparska dela	» 1008.10
zidarska dela pri opornem zidu	» 1242.82
umetno kamenje	» 538.—
ključavničarska dela	» 452.20
vrtna ograja	» 225.—
	K 6190.89

Ponudbe je vložiti do 20. julija t. l. do 12. opoldne pri župnem uradu v Gor. Logatcu.

Proračuni, načrti in stavbni pogoji so na vpogled vsaki dan od 8.—12. ure dop. in od 2.—6. pop. v pisarni župnega urada v Gor. Logatcu. Zapečateni in z 10% vadijem, ki ga je določiti na podlagi ponujane skupne svote, opremljene ponudbe, v katerih so enotne cene in proračunjeni zneski navesti v številkah in besedah, izročiti je do določenega časa v župni pisarni v Gor. Logatcu. — Ponudba je lahko za vsa dela skupaj, ali za vsako posebej.

Stavbni odbor si pridrži pravico oddati delo tudi drugemu nego najnižjemu ponudniku.

GOR. LOGATEC, 10. julija 1911.

Stavbni odbor.

Dobro rodbinsko kavo

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

„SLAVIJA“

„ . . . vzajemno zavarovalna banka v Pragi.“

Rezervni fond K 53,758.285.24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115,390.003.61.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojava dela: cigar pisarne so v lastnej bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Stanovanje

s 4 sobami, kopeljo, električno razsvetljavo in vsemi pritliklinami se odda za avgustov termin.

Pozive se pri hišniku, Franca Jožefa cesta šte. 16. 2174

Spretni tesarji

dobe takoj trajnega dela ob dobrem zaslužku.

Hellingbauten Reka, Sekcija B.

Proda se hiša

s šestimi stanovanji v Ljubljani, blizu florijanske cerkve. — Izve se vsak dan od 8.—9. pri magistratnem slugi Bevcu tam ali pa popoldne na Dolenjski cesti 50.

Proda se

nova hiša s trgovino

oziroma se trgovina tudi sama odda v najem. Izve se pri Novaku, vas Rašica pri Laščah. Zanesljivega, treznega in izurjenega

strojnika

k Lanzovi lokomobili pri parni žagi se sprejme s 1. avgustom 1911.

Skušnje za kurjača in strojnika so pogoj. — Ponudbe s prepisi spriceval, katerih se ne vrne in s popolnim opisom dosedanjega službovanja je poslati upravi graščine Josipdol, pošta Ribnica na Štajerskem. 2389

Spreten uradnik se išče

za večje tvorniško podjetje.

Kristjan, 22—28 let star, samec, popolno znanje slov. in nem. jezika v govoru in pisavi. Splošna in trgovska izobrazba. 2388

Ponudbe pod: „Y. X. 28 W. H. 5557“ na Rudolfa Mosse na Dunaju I.

Zahvala.

Za vse izkazano srčno sožalje ob prebrdki izgubi naše ljubljene sestre, oziroma svakinje, nečakinje, sestrične in tete, gospodične

Marije Joras

kakor tudi za časteče spremstvo pokojnice k večnemu počitku, izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec srčno zahvalo. 2387 Posebej pa se iskreno zahvaljujemo našemu visokospoštovanemu župniku g. Vrhovniku in ostali duhovščini za spremstvo, cenjenim mladeničem in mladenkam iz Trnovega kot nosilec vencev ter vsem ljubeznim darovalcem prelepih vencev.

Srčna hvala!

V Ljubljani, 11. julija 1911.

Žalujoča rodbina Joras.

Robert Smielowski

arhitekt in mestni stavbni mojster

stavbna pisarna, Rimska cesta 2 (Recherjeva hiša)

se priporoča sl. občinstvu za izvršitev načrtov in proračunov, sprejema nova, adaptacijska in vsa v to stroko spadajoča dela, :: katera se najsolidneje in po zmerni ceni izvršujejo. ::

priredi že mali dodatek „pravega : Francka :“ s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti je našel pravi Franck toli priljubljeni sprejem v slehernem gospodinjstvu.

Zdravilišče Toplice na Kranjskem,

1604 Dolenjske železnice postaja Straža-Toplice.

Akratoterme 38° Celzija, pitno in kopalno zdravljenje. Izredno učinkovito za protin, revma, ischias-nevralgijo kožne in ženske bolezni. Veliki kopalni basini, oddeljene kopeli in mahovate kopeli. Udobno opremljene tujske, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje, gozdovata okolica. Dobra in cenovno restavracija. Sezija od 1. maja do 1. oktobra. Prospekti in pojasnila brezplačno pri zdraviliški upravi.

Razglas.

Iz konkurznega sklada Avgusta Krautsdorferja, bivšega trgovca pri Sv. Antonu v Slov. goricah se proda pod roko

skoraj popolnoma novo in dobro ohranjeno, po večini manufakturno blago.

Shranjeno je deloma v Mariboru, deloma pri Sv. Antonu.

V Mariboru ležeče blago se je cenilo na 1900 K ter ono pri Sv. Antonu na 2600 K. Ceneje kakor 10% nad inventiranim zneskom, se sploh ne odda. Radi ogledovanja blaga se naj obrnejo kupci v Mariboru do g. Alojza Šumenjak, trgovca v Tegethofovi ulici, ter pri Sv. Antonu do g. Jožefa Tušak, trgovca ravnotam.

Ponudbe ter vprašanja radi nadaljnjih pojasnil se naj pošljejo do naj-pozneje 16. julija 1911. podpisane upravitelju konkurznega sklada.

Sv. Lenart, dne 8. julija 1911.

Dr. Milan Gorišek
odvetnik.

2390

Valjčni mlin v Domžalah I. BONČAR, LJUBLJANA

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ulica 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti
kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter
Gruden & Comp., Stolni trg šte. 9.

ANTON ŠARC, LJUBLJANA.

Izdelovanje perila, pralnica in
svetlolikalnica, električni obrat,
priporoča zelo dobro in solidno
izdelano perilo po nizkih cenah.

'TETRA'

srajce za gospode v različnih
barvah, dobre kakovosti, iz-
borna noša, posebno priporo-
ljivo za osebe, ki se rade pote
in zoper prehlad. Dobi se blago
in po meri izdelano perilo. ::

Vzorci na razpolago.

1977

Proda se branjarija

na jako prometnem kraju v Ljubljani.

Več se poizve v upravnistvu
Slov. Naroda.

2300

Kavarna 'Merkur'

je vsako sredo, soboto in nedeljo
vso noč odprta.

Marija in Viktor Izlakar. 507

COGNAC!

STAR, prister, destilat dalmatinskega
vina je najboljšo sredstvo za

slabotne in rekonvalescentne.

Dobi se edino pri trvdiki: 1066

BR. NOVAKOVIĆ, Ljubljana.

Ženitna ponudba.

Mlad inteligenten obrtnik,
krojač, bi se rad seznanil z
mlado gospodično, ki ima
2-3 tisoč kron. — Ponudbe
s sliko na upravnistvo »Sl.
Naroda« pod šifro

„Srečna ženitev“.

2371

Lepo posestvo

3/4 ure od postaje v slovenskem kraju
na Koroškem, sicer ne zastoj, ampak
s 4500 kronami naplčila je takoj napredaj
s stoječimi

2374

lepimi poljskimi pridelki.

Cena je silno nizka in ako je posestvo
preveliko, se more cena do 9000 K
znižati in drago obdrži posestnik sam.
Proda se samo dokler še vse na polju
stoji (žito in drugo.) — Na vprašanja
odgovarja Anton Renko, posestnik
in trgovec v Celovcu.

Hotel Tratnik „Zlata kaplja“

Ljubljani 1913

Sv. Petra cesta šte. 27

Lepe zračne sobe.

Priznana fina kuhinja.

Izborne pijače. Nizke cene.

Lepi restavracijski prostori.

Največji restavracijski vrt v Ljubljani

2172
NIZOZEMSKA ŽIVLJENSKA ZAVAROVALNICA
NA DUNAJU I., ASPERNPLATZ I,
(v lastni palači) z zavarovanim kapitalom 380 milijonov, rezervami 113 mi-
lijonov in najcenejšimi tarifi sprejema trgovske izobražene kot vnanje
uradnike in krajevne zastopnike pod izvrstnimi pogoji. Glavno zastopstvo za Stojarsko
in Kranjsko: Gradec I., Schmiedgasse 40. Glavni zastopnik za Kranjsko: Ciril Globočnik, Ljubljana, Elizabetna cesta 4.

Natečaj

zaradi oddaje del za novo šolsko stavbo družbe sv. Cirila in Metoda
pri Sv. Jakobu v Trstu.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani bode v kratkem zidala novo
šolsko poslopje pri Sv. Jakobu v Trstu z 22 šolskimi sobami in z vsemi
potrebniimi pritliklinami.

Proračuni, pogoji, načrti in pripomočki so na ogledu v Trstu pri
stavbnemu voditelju gosp. arh. Costaperaria ul. Kandler št. 8 vsaki dan od
2.—7. ure popoldne in v Ljubljani v društveni pisarni (Narodni dom) vsaki
dan od 9.—11. ure dopoldne in od 3.—6. ure popoldne.

Zapečateni ponudbe opremljene s 5% vadijem je izročiti do vključno
29. julija t. l. vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Za betonska dela se sprejmejo ponudbe le od specialnih betonsko-
stavbnih tvrdk. Te ponudbe se morejo staviti ali popolnoma samostojno ali pa
skupno s ponudbo za prevzetje del cele stavbe. Družba si pridržuje pravico
oddati betonsko-stavbna dela ali samostojno ali skupno z drugimi deli.

Ponudbe, katere ne bodo povsem odgovarjale razpisnim pogojem,
dalje take, katere so bile pogojno stavljene ali prekasno in naknadno vložene,
se ne bodo vpoštevale. Društveno vodstvo si pridržuje pravico delo oddati tudi
drugemu nego najnižjemu ponudniku.

Za ponudbe, ki ne bodo sprejete, ponudniki nimajo pravice zahtevati
nikake odškodnine, dobijo pa svoj vadij tekom 4 dni po odločitvi oddaje nazaj.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani, dne 8. julija 1911.

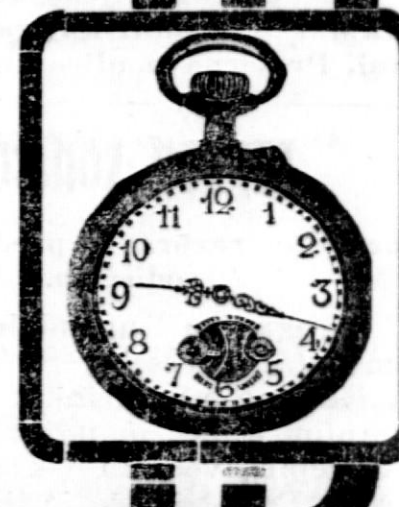
2380

Prva največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra cesta 8

Nikelasta moška ura z veržico od K 4:50 naprej
Prava srebrna .. " " " " " 9:70 "
14 kar. zlata .. " " " " " 44:— "
Nikelasta damska .. z veržico .. " 8:50 "
Prava srebrna .. " " " " " 9:50 "
14 kar. zlata .. " " " " " 20:— "
Uhani zlato na srebro .. " " " " " 1:80 "
14 kar. zlati uhani .. " " " " " 4:50 "

Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka „Iko“.

Telefon št. 273.

Telefon št. 273.

Olinatne barve
priznane najboljše

Fasadne barve
edino stanovitne proti vre-
menkim vplivom

Kranjski firnež
in laneno olje

Lake
angleške in lastnega izdelka

Steklarski in
mizarski klej

Copiče
za vsako obrt

Prašno olje
za pode

Karbolinej
in gips

Olje in mazilo
za stroje

Barve in potrebščine
za umetnike, slikarje, kiparje itd.

priporoča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna za olinatne barve, firneže, lake in steklarski klej.

Zahtevajte cenike!

Zahtevajte cenike!

Delniška glavnica K 6,000.000.

837

Rezervni fond okoli K 300.000.

JADRANSKA BANKA, FILIJALKA V LJUBLJANI

Selenburgova ulica šte. 7 (nasproti glavne pošte).

Kupuje in prodaja: vrednostne papirje,
rente, obligacije, zastavna pisma, prij-
oritete, delnice, srečke itd. — Valute in de-
vize. — Predjumi na vrednostne papirje in
blago ležeče v javnih skladiščih. — Promese
k vsem žrebanjem.

„Vloge na knjižice od dneva vložitve“
4 1/2 %
od dneva dviga, rentni davek plačuje banka
iz svojega. — Na tekoči in žiro račun po
dogovoru. — Živahna zveza z Ameriko. —
Akreditivi.

Eskomptuje: menice, devize in fakture. —
Zavarovanje vrednostnih papirjev proti
kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk
i. t. d. brezplačno. — Stavnki krediti. —
Rembours-krediti. — Borzna naročila. —
Inkaso.

Menjalnica.

Centrala v Trstu.

Filijalka v Opatiji.